Opłata pocztowa uiszczona ryczałtem.

NAJER FOLKSBLAT | פרייז 20 גראשען | היינט 8 זייטען.

נייער פאלקסבלאט

אונפארטייאישע פאליטיש־געזעלשאפטליכע טאג־צייטונג

236 | Łódź, Sroda 9 października 1929 r. | זיבעטער יאהרגאנג | לאדז מיטוואך, ה׳ תשרי תר״צ | № 236

Adres Redakcji i Administracji: Łódź, Piotrkowska 21, tel. 24-71. | רעדאקציע און אדמיניסטראציע: לאדז, פיעטריקאווער 21, טעל. 24-71

אהן דעם יודישען סוחר

קאן זיך נישט ענטוויקלען אונזער קאנסומציע!—זאגט דעפ. ווישליצקי

געשלאסען די קאנפערענץ אין האנדעלס-מיניסטעריום

וואַרשאַ, 8. (טעלעפאניש פון אונזער קאָרעספאנדענט) אויף דער היינטיגער זיצונג פון דער ווירטשאפטליכער קאנפערענץ זענען געהאלטען געווארן רעפעראטען וועגן דער אלגעמיינער לאגע פון סוחר׳טום און אינדוסטריע, וועגן קארטען א. אז. וו. און וועגן דער שאפונג פון א העכסטער ווירטשאפטליכער קאמער. אויף דער פארמיטאג־זיצונג איז מיט א גרויסער רעדע ארויסגעטראטען דעפ. ווישליצקי, וועלכער האט גערעדט אויספיהרליך וועגן דער לאגע פון אינערליכען מסחר און קודם־כל קריטיקירט די קארטעלען, וועלכע ווילען דווקא מאנאפאליזירען אין זייערע הענד דעם גאנצען מסחר און אויסשליסען די האנדעלס־ארגאניזאציעס פון בעטייליגען זיך אין מסחר. דאס געשעהט מיט׳ן נאפט־קארטעל און אייזען־קארטעל.

דעפ. ווישליצקי בעגרינדעט, אז די רעגירונג דארף בעקעמפען דעם מאנאפאליזירטען קארטעלען־סיסטעם, ווייל די קארטעלען, וואס ארבייטען אין א פערשטענדיגונג מיט די האנדעלס־ארגאניזאציעס, ענטוויקלען זיך פיל בעסער, (למשל, דער צעמענט־קארטעל).

ארומרעדענדיג די ארגאניזאציע פון האנדעל, האט דער רעדנער אנגעוויזען אויף די חסרונות פון דער היינטיגער ארגאניזאציע. דעפ. ווישליצקי גרייפט אן שטארק די פארערונגען פון די אגראריער אין פרעזידיום פון מיניסטעראן־ראט וועגן בעגרעניצען דעם האנדעל מיט תבואה. ער ווייזט אן מיט פאקטען און ציפערען, אז די קאנסומציע אין פוילען קען זיך נישט ענטוויקלען אהן דעם סוחרישען אפאראט און בפרט אהן דעם יודישען סוחר, וועלכער האט אין משך פון לאנגע יאהרען געוויזען, וואס ער איז אומ־שטאנד צו טון פאר דער ענטוויקלונג פון האנדעל אין פוילען.

ווייטער גרייפט־אן דעפ. ווישליצקי זעהר שארף דעם פראיעקט פון די אינדוסטריעלער וועגן א נייעם אומזאץ־שטייער פון אימפארטירטע סחורות, ווי דאס פאדערען די אינדוסטריעלער. ער ווייזט־אן, אז דאס בעגרעניצען דעם אימפארט וועט זיך זעהר שלעכט אפרופען סיי אין האנדעל, סיי אין דער אינדוסטריע, ווייל ביידע זענען אפהענגיג פון אימ־פארט פון רוה־שטאף, מאשינען א. ד. גל.

א נעגאַטיווע אפהאנדלונג איז געווידמעט אין דער רעדע דער שטייער־בעלאסטונג, דעפ. ווישליצקי בעקעמפט קודם־כל די עטאטיסטישע ארגומענטען פון געוויסע ספערען און איבערגעהענדיג צו די קרעדיט־פראגע, ווייזט־אן דעפ. ווישליצקי, אז עס ווערט זעהר שטארק בע׳עוולה׳ט דאס יודישע סוחר׳טום און האנדווערקערטום. יודען בעקומען פיל ווייניגער קרעדיט, ווי עס קומט זיי, אלס בייספיל האט דעפ. ווישליצקי איבערגעגעבען, אז די האנדווערקער־בענק קומט לויט דער פראצענט־בעשטימונג 42 מיליאן זל. קרעדיט און זיי האבען בעקומען קוים 3 מיליאן זלאטעס.

צום סוף רעדט דעפ. ווישליצקי וועגן צוואנגס־זונטאג־רוה און ווייזט אן אויף דער אונערהערטער עוולה, וואס ווערט בעגאנגען לגבי דעם יודישען סוחרטום, וואס איז געצוואונגען צו פייערן צוויי טעג אין וואך.

איינער פון די רעדנער, רעקאוויא האט זיך אויסגעדריקט, אז די בעאמטע האבען ווייניג חתונה מיט קינדער פון די ווירטשאפטליכע קרייזען, און זענען דערפאר פרעמד פון זייערע נויטען.

דערויף בעמערקט דעפ. ווישליצקי

— מיר יודען קענען זיך דערויף נישט בעקלאגען, מיר האבען בכלל נישט קיין יודישע בעאמטע

נאך דער רעדע פון דעפ. ווישליצקי נעהמט דאס ווארט מיניסטער מאטושעווסקי, וועלכער רעדט ארום די פינאנסיעלע לאגע פון לאנד און ענטפערט די איינצעלנע רעדנער אויף זייערע פארוואורפען וועגן דער שטייער־פראגע.

דער פארשטעהער פון לובלינער האנדעלס־קאמער, ליכט האט געשילדערט די לאגע פון די גארבערייען, די לאגע איז שווערליך און איז קיינ־מאל ביז איצט נישט געווען אזוי קריטיש.

צום סוף פון דער קאנפערענץ האט דער האנ[illegible] דעלס־מיניסטער קוויאטקאווסקי ערקלערט, א[illegible] וואונשען פון די אינדוסטריעלער און סוחרים [illegible] זענען דא ארויסגעזאגט געווארען, וועלען בע[illegible] ווערען דורכ׳ן עקאנאמישען קאמיטעט פון [illegible] טארעדראט.

[illegible] א זייגער האט זיך די קאנפערענץ געש[illegible] סען. 6 איז פארגעקומען א ראוט און 8 א זייגער אין א יענער איז פארגעקומען א מיטאג פאר אל[illegible] בעטייליגטע.

130 מיליאן זל. אויף בוי־צוועקען

פאר׳ן יאהר 1930/31

וואַרשאַ, 8. (טעלעפאניש פון אונזער קאָרעספאנדענט) דער פינאנץ־מיניסטער האט ערקלערט, אז אויפ׳ן יאהר 1930—31 וועט ער פון אויסער־געוועהנליכע סומען, וועלכע ער וועט האבען צו זיין דיספאזיציע, אסיגנירען 136 מיליאן זל. אויף בוי־צוועקען.

דערטרונקען געווארען 70 פערזאן

בעת א שיפס-קאטאסטראפע אויפ׳ן אטלאנטישען ים

בערלין, (א.ט.א.) היינט איז פארגעקומען א גרויסע שיפס־קאטאסטראפע. דער נארוועגישער דאמפער „האקאן 7" וועלכער האט קורסירט איבער דער ליניע אין דער לענג פון ברעג פון אטלאנטישען אקעאן איז ארויפגעשפרונגען אויף א סקאלע און אין משך פון 2 מינוט איז ער דערטרונקען געווארען.

א טייל פון די פאסאזשירען איז געלונגען צוצושווימען צו אן׳אינזעלע, פון וואנען זיי זענען אין עטליכע שעה שפעטער אפגעראטעוועט געווארען דורך דעם פארבייפאהרענדען דאמפער „סאן לוקאר".

לויט די ביז־איצטיגע אויסרעכנונגען זענען דערטרונקען געווארען 70 פערזאן.

רעסטאראטארען און ביער־האלע בעזיצער־פעראיין

אויף א פערוואלטונגס־זיצונג פון 30 סעפטעמבער ד. י. איז בעשלאָסען געווארען דורכצופיהרען צווישען די מיטגלידער

א זאמעל־אקציע

פאר די געליטענע אין ארץ־ישראל

ס׳איז אויסגעוועהלט געווארען א קאמיסיע פון פאלגענדע פערזאנען:

רייכמאן, קלובסקי, סאווליצקי און קרוק.

די מיטגלידער ווערען געבעטען די דאזיגע אקציע אונטערשטיצען.

די פערוואלטונג.

אתרוגים

מובחרים לולבים והדסים

במקח השוה אין הורט און ענצעל

שוין צו בעקומען ביי

עמנואל קאפעלוש

פלאץ וואלנאשטשי 10 (נייע שטאט).

אכטונג, קויהלען־הענדלער!

דער קליינהענדלער־פעראיין, פעטריק. 6 פאָדערט אויף אלע קויהלען־הענדלער זאפארט ארויסצונעהמען די פון מאגיסטראט

געשטעמפעלטע צעניקעס

לויט נומ׳ 1051 פון 29.—3/10. עס דראָהט א גרויסע שטראָף. די פערוואלטונג.

א גמר חתימה טובה

ווינש איך מיינע ברידער און שוועגערינס, ווי אויך דער גאנצער פאמיליע, פריינד און בעקאנטע.

שלום פלום.

דערמיט דריקען מיר אויס דעם טיפסטען ביילייד אונזער געעהרטען שעף ה׳ **אברהם דאווני און פרוי** צוליב׳ן פריהצייטיגען טויט פון זייער געליבטען זוהן

נ״ע שמואל נתן

וועלכער איז געשטארבען אין בליהענדען עלטער פון 13 יאהר.

המקום ינחם אתכם בתוך שארי אבלי ציון וירושלים.

דאס פערזאנאל

פון דער פירמע געברידער א. און ס. דאווני
לאדז, נאוואמיעסקא 3

א כתיבה וחתימה טובה

ווינש איך מיין געעהרטע קונדשאפט, קרובים, פריינד און בעקאנטע

י. דרוקער און פרוי

אינהאבער פון פערפומעריע־געשעפט

זאוואדזקא 11

הרינו מביעים בזה את רגשי השתתפותנו החמה לחברנו **נחמיה חורושץ** בצערו הגדול במות עליו

אביו ז״ל

בסיועו בעבודת בנין ארצנו ינוחם!

ועד ההסתדרות הציונית
ועד של „קרן היסוד"
ועדת „קרן הקימת לישראל"

9951

Dr. D. ROZENCWAJG

צוריקגעקעהרט

נארוטאוויטשא 9

טעלעפאן 74־28.

א כתיבה וחתימה טובה

און א גוט יאהר ווינש איך מיינע עלטערן, שוויגערס, שוועסטער און שוועגערינס, קרובים, פריינד און בעקאנטע, ווי אויך מיינע געעהרטע קונדען, בעזונדערס מיין פריינד אברהם פושטרבורסקי און זיין פרוי אין אויסלאנד (בעלגיען) און רעדאקציע און אדמיניסטר. פון „נייעם פאלקסבלאט".

עקיבה גרינבוים און פרוי.

לשנה טובה

און א גליקליך געבענטשט יאהר ווינש איך מיינע ליבע לעזער, ווי אויך מיינע פריינד און בעקאנטע און דאס גאנצע הויז פון זגערזשער 22

מיט אכטונג

פנחס באלדערמאן

א גוט יאהר

און א גמר חתימה טובה

ווינש איך דער רעד. און אדמיניסטר. פון „נייעם פאלקסבלאט", אויך מיין גאנצער פאמיליע און מיינע אלע גוטע פריינד און געעהרטע קונדען.

לייביש דזשאלאווסקי,
צעמענט־פערקויפער, זגיערזשער 46.

אָפּמאַך צווישען ענגלאַנד און סאָוויעטען

סאָוויעטען פערפליכטען זיך נישט צו פיהרען קיין פראָפּאַגאַנדע

לאָנדאָן, 8 (ספּ. טעל.) היינט איז פער- עפענטליכט געוואָרען דער טעקסט פון סאָוויעטיש ענגלישען אָפּמאַך. די ערשטע 5 פונקטען וועלען רעגולירט ווערען בעת די ווייטערדיגע אונטער- האַנדלונגען, וועלכע ס'וועט פיהרען מצד ענגלאַנד — דער אויסערן-מיניסטער הענדערסאָן און מצד די סאָוויעטען — דער סאָוויעטישער אַמבאַסאַדאָר אין לאָנדאָן.

די רעזולטאַטען פון די או. טערהאַנדלונגען וועלען פאָרמולירט ווערען אין אַ טראַקטאַט.

אין פונקט 7 פונ'ם געשלאָסענעם אָפּמאַך ווערט פעסטגעשטעלט, אַז באַלד נאָכ'ן איינשטע- לען די אַמבאַסאַדעס דאַרפען ביידע רעגירונגען בעניי'ען זייערע צוזאָגען וועגען פּראָפּאַגאַנדע לויט'ן אָפּמאַך פון 8. סעפּטעמבער 1924 י. ווי בעקאַנט האָבען זיך די סאָוויעטען לויט'ן דאָזיגען אָפּמאַך פערפליכטעט נישט צו פיהרען קיין פּראָ- פּאַגאַנדע אויפ'ן שטח פון גרויס בריטאַניען.

לאָנדאָן, 8 (ספּ. טעל.) אין די דיפּלאָמאַ- טישע קרייזען האַלט מען פאַר זיכער, אַז אַלס בריטישער אַמבאַסאַדאָר אין סאָוויעט-רוסלאַנד וועט בעשטימט ווערען דער פיהרער פון דער לייבאָר-פּאַרטיי, דעפּוטאַט אין פּאַרלאַמענט קאָמאַנ- [illegible]אַר קענוואָרסי.

ל[illegible]אָנדאָן, 8 (ספּ. טעל.) נעכטען איז פאָר- [illegible]צן די זיצונג פון ענגלישען מיניסטאָרען- [illegible]ט, אויף וועלכער הענדערסאָן האָט אָפּגע- [illegible] אַ בעריכט וועגען דעם אָפּמאַך, וואָס ער [illegible] געשלאָסען מיט'ן רוסישען פאָרשטעהער [illegible]אוואַלעווסקי'ן. דער ענגלישער מיניסטאָרען- קאַבינעט האָט דעם דאָזיגען אָפּמאַך בעשטעטיגט.

אַזוי אַרום זענען אַלע שטערונגען אויף צו בעניי'ען די דיפּלאָמאַטישע בעציהונגען מיט סאָ- וויעט-רוסלאַנד בעזייטיגט געוואָרען.

שרעקליכע לאגע פון די יודישע הײמלאָזע אין ירושלים

אַנ'אַפּעל צו די יודען פון דער גאַנצער וועלט

ירושלים, (יט"א) די פאָרשטעהער פון די מזרח-יודישע קהלות (ספרדים, תימנים, בוכארער א. אנד.) האָבען מיטגעטיילט אַז זיי גרייטען צו אַנ'אויפרוף צו די יודען אויף דער גאַנצער וועלט וועגען דער מוראדיגער לאגע פון די הונגערטער פּליטים, וואָס האָבען מורא אומצוקעהרען זיך אין זייערע היי- מען. אין דעם אַפּעל זאָל אויפגעקלערט ווערען אַז די דאָזיגע היימלאָזע שטאַרבען ממש פון הונגער די רעגירונג האָט שוין ביי פיל פּליטים בכלל צוגענומען דאָס רעכט צו געניסען פון דער מלוכה'שער בעשפּייז- זונג, שטרעבענדיג אַזוי אַרום צו צווינגען די היימלאָ- זע צוריקצוקעהרען זיך אין זייערע וואוינערטער. די היימלאָזע געפינען זיך אין שרעקליכע בעדינגונ- גען. ערב ראש השנה האָט אָרגעניזאַציע פון די פּ.ליטים ווידער בעזוכט די ציוניסטישע עקזעקוטיווע און פּראָטעסטירט געגען דעם, וואָס די רעגירונג האָט זיי אויפגעהערט צו בעשפּייזען.

שייכ'ען פאָדערען פון מופטי

אָפּצורופען דעם באָיקאָט

ירושלים, 8 (ספּ. טעל.) 50 אַראַבישע שייכ'ען האָבען זיך געווענדעט צום גרויס-מופטי, ער זאָל אָפּרופען דעם באָיקאָט געגען יודען, צו- ליב וואָס זיי ליידען זעהר שטאַרק. מ'רעכענט, אַז אונטער'ן דרוק פון די שייכען וועט דער מופטי אַרויסגעבען אַ געהעריגען אויפרוף.

אַראַבישע אַרבייטער קומען נית

צו דער אַרבייט אין פּתח-תקוה

ירושלים, (יט"א), לעצטען דאָנערשטאָג ווע- נען די אַראַבישע אַרבייטער אין דער קאָלאָניע פּתח- תקוה נישט געקומען צו דער אַרבייט. די דאָזיגע אַ- ראַבער האָבען געהערט, אַז די אַראַבישע עקזעקוטי- ווע האָט געהאַט פּראָקלאַמירט אויף דאָנערשטאָג אַ גענעראַל-שטרייק, מען האָט זיי אָבער נישט מיטגע- טיילט דעם בעשלוס פון דער עקזעקוטיווע וועגען אָפּ- רופען דעם שטרייק.

אויפרעגונג פון אַראַבער

געגען אַנ'ענגלישען ריכטער

חיפה, (יט"א). צווישען די אַראַבער הערשט אַ געוואַלדיגע אויפרעגונג געגען ענגלישען ריכטער ליט, פאַר זיינע שווערע אורטיילען געגען די אַראַבער, וואָס האָבען זיך בעטייליגט אין די אָנפאַלען אויף יו- דען און אין רויבען יודיש פערמעגען. די אַראַבישע אַדוואָקאַטען אין חיפה האָבען זיך אָפּגעזאָגט אויס- צוטרעטען אין פערטיידיגונג פון אַראַבישע בעשול- דיגטע, וואָס ווערען געמשפּט דורכ'ן ריכטער ליט, צוליב דער מורא פון אַנ'אַטענטאַט ווערט ריכטער ליט כסדר בעוואַכט דורך אַנ'ענגלישען סאָלדאַט, וועלכער שטעהט נעבען איהם די גאַנצע צייט פון די געריכטס-פערהאַנדלונגען.

פּראָפ. ווייצמאַן פאָהרט קיין ארץ-ישראל

לאָנדאָן, 8 (י.ט.אַ. טעלעגראַפיש) אין גיכען פאָהרט אָפּ פּראָפעסאָר ווייצמאַן קיין ארץ ישראל.

4000 יודען מתפלל געווען ביים כותל מערבי

ירושלים, 8 (י.ט.אַ. טעל.גראַפיש) אין משך פון די ביידע טעג ראש השנה האָבען בעזוכט דעם כותל-מערבי 4000 יודען. די גאַנצע צייט פון די תפלות איז די אָרדנונג אין ערגעץ נישט געשטערט געוואָרען. בכלל איז אין ארץ ישראל די אָרדנונג אין דער צייט פון יום-טוב נישט גע- שטערט געוואָרען.

אַנ'אַראַבישער „קרן קימת"

ירושלים, 8 (י.ט.אַ. טעלעגראַפיש) די אַראַבישע עקזעקוטיווע האָט בעשלאָסען אַרויסצו- שיקען אַ דעלעגאַציע קיין איראַק, אינדיען און העדזשאַס, כדי אַדורכצופיהרען דאָרט אַ זאַמעל- אַקציע אויף אויסצוקויפען דעם א"י-באָדען. די ערד זאָל איבערגעהען אין רשות פון דער מוזול- מענישער געזעלשאַפט „וואַקף".

אַרעסטירט צוויי יודישע פּאָלי- ציאַנטען אין ירושלים

ירושלים, (יט"א) צוויי יודישע פּאָלי- ציאַנטען זענען אַרעסטירט געוואָרען צוליב דעם, וואָס זיי האָבען זיך אָפּגעזאָגט צו פּאַטראָלירען אַ קוואַרטאַל, וואָס איז בעוואוינט אויסשליסליך דורך אַראַבער. די פּאָליציאַנטען זענען געווען בעוואָפענט בלויז מיט גומענע שטעקענס. זיי האָבען זיך געוועג- רעט צו זייער מאַכט, אַז מען זאָל זיי געבען צו דער דינסט הייס געוועהר. מען האָט זיי דעריבער אָפּגע- זאָגט. אין רעזולטאַט האָבען די יודישע פּאָליציאַנטען זיך אָפּגעזאָגט צו פּאַטראָלירען דעם אַראַבישען קוואַרטאַל, ווי מען גיט איבער, ווערען קיין אַראַבישע פּאָליציאַנטען אין ערגיץ נישט געשיקט אויף דינסט אין יודישע קוואַרטאַלען.

דער איינציגער פאַל פון בע- שטראָפען אַ יונגען יוד

פאַר רויבען בעת די א"י-אונרוהען

ירושלים, (יט"א) דער פּאָליציי-ריכטער האָט פערורטיילט דעם יוגענדליכען אברהם מיכעל אויף 6 חדשים תפיסה, אונטער דער בעשולדיגונג, דאָס בעת די אונרוהען אין ירושלים דעם 26-טען אויגוסט האָט ער אַרויסגעשלעפּט פון אַנ'אַראַביש הויז פערשידענע ווערט-זאַכען. אין יודישע קרייזען איז זמען געוואַלדיג אויפגערעגט איבער דעם טאַט פון יודישען יונגען בחור, דאָס איז דער ערשטער פאַל ווען אַ יוד ווערט פערורטיילט פאַר רויב, דער פער- טיידיגער פון מיכעל'ן האָט אין זיין רעדע אָנגעוויזען אויף דעם יונגען עלטער פון בעשולדיגטען, וועלכער איז דורך די געשעהענישען אַרויסגעפיהרט געוואָרען פון גלייכגעוויכט.

די הכנסה פון דער א"י-רעגירונג

שטייגט איבער איהר הוצאה

ירושלים, (יט"א) „אפישעל גאַזעט" אַמט- ליכער אָרגאַן פון דער ארץ-ישראל-רעגירונג, טיילט מיט, אַז אין די ערשטע זיבען חדשים פון 1929 זע- נען אין אוצר פון דער רעגירונג אין א"י איינגעפלא- סען 1,268,250 פונט, די הוצאות דאַגעגען אין רעמזעלבען פעריאָד האָבען בעטראָפען 1,021,534 פונט, אַזוי אַז די הכנסה פון דער רעגירונג פאַר ערשטע זיבען חדשים 1929 בעטרעפט 246,716 פונט.

אורטייל אין דעם משפט ברײנין—ביאַליק

בערלין, 8. (ספּ. טעל.) נעכטען האַלב 9 אין אָוועגד האָט זיך דאָ אָנגעהויבען דער פּראָצעס צווישען ריכטער ח. נ. ביאַליק מיט'ן העברעאישען שריפטשטעלער ראובן בריינין, אין צוזאַמענהאַנג מיט דעם שאַרפען אַרויסטריט פון די ארץ-ישראל- שרייבער געגען בריינינ'ען צוליב זיין שטעלונג אין דער ארץ-ישראל-פראַגע.

דער פּראָצעס האָט געדויערט אַ גאַנצע נאַכט, אַ רויגער עולם האָט אַכט שעה נאָכאַנאַנד מיט גרויס שפּאַנונג אָפּגעוואַרט דעם אורטייל. צווישען די ריכטער זענען געווען דעפּוטאַט אָסקאַר קאָהן — פון דער פון פועלי-ציון, און גאָלדבערג — פון „מזרחי".

בריינין איז געקומען צום געריכט צוזאַמען מיט זיין זוהן טעאַדאָר, וועלכער האָט איהם אויך פערטיי- דיגט. בריינין האָט געלייקענט, אַז ער איז געפאָהרען זאַמלען געלד אין נאָמען פון „געזערד", דאַגעגען האָט ער געוואָלט פערשטעלען בריף פון פערשטאָרבענעם לואי מאַרשאַל, אַז ער איז געפאָהרען אין שליחות פון „דזשאָינט" דאָס געריכט האָט אָבער די בריף נישט געוואָלט אויסהערען.

ביאַליק האָט גערעדט דריי מאָל און ער האָט געמאַכט אַ געוואַלדיגען איינדרוק. ער איז נישט געגען דער יודישער קאָלאָניזאַציע אין רוסלאַנד, — האָט ער געזאָגט, — נאָר פאַרוואָס האָט בריינין נישט געזעהען אין רוסלאַנד, אַז דאָס איז אַ מאַראַנען-קאָ- לאָניזאַציע ? און פאַרוואָס האָט ער נישט געשיל- דערט די לאַגע פון יודען אויסער דער קאָלאָניזאַציע?

ווייטער האָט ביאַליק ערקלערט, אַז נאָך מיט דריי יאָהר צוריק האָבען די ציוניסטען אין רוסלאַנד איבערגעגעבען בריינינ'ען וויכטיגע מאַטעריאַלען פאַר דער ציוניסטישער עקזעקוטיווע, בריינין האָט אָבער די מאַטעריאַלען בעהאַלטען פאַר זיך.

נאָכדעם האָבען אָפּגעגעבען זייערע ערקלערונ- גען די עדות מאַזאַ און יהודה, וועלכע האָבען ער- קלערט, אַז בריינין האָט געבראַכט גרויסע שאָדענס פאַר די ציוניסטען אין רוסלאַנד. און אַז ער שטעהט אין פערבינדונג מיט „געזערד", וועלכער האָט ערשט מיט אַ קורצער צייט צוריק אָנגענומען אַ שאַרפע רעזאָלוציע געגען ציוניזם.

פערשידענע עדות האָבען פעסטגעשטעלט, אַז די ג. פּ. או. אין רוסלאַנד האָט זיך בעת פערשי- דענע אַרעסטען צווישען ציוניסטען סומך געווען אויף ראובן בריינינס רייד, דאָס האָט אויך אונטערגע- שטראָכען דער פּראָקוראָר באַרדט, אַז בריינין האָט נישט אָפּגעלייקענט די פערשידענע אַנטי-ציוניסטישע אינטערוויוען וואָס זענען געדרוקט אין זיין נאָמען.

דער עפענטליכער משפּט האָט זיך פערצויגען ביז פינף פאַרטאָג, דאַן האָט אייַנזיין שלוס-וואָרט דער פאָרזיצער פון קאָנגרעס-געריכט גראָנעמאַן אין שאַרפע ווערטער כאַראַקטעריזירט בריינינס האַלטונג.

דאָס געריכט האָט אַרויסגעטראָגען דעם אורטייל, אַז ביאַליק האָט געהאַט דאָס רעכט צו שטעמפּ- לען בריינינ'ס מעשים אַלס „בגד ומעל" (פערראַט) און ער איז פריי פון יעדער שטראָף.

די אָנפאַלען מצד די ארץ-ישראלדיגע שרייבער אויף בריינינ'ען זענען זאַכליך בערעכטיגט.

דאָס געריכט פערורטיילט אָבער די שאַרפע פאָרם פון איינגע שטעלען אין דעם אויפרוף גע- גען בריינינ'ען.

פון די געריכטס-הוצאות דאַרף בריינין דעקען ניין צעהנטעל און ביאַליק איין צעהנטעל. די בעגרינ- דונג פון אורטייל איז אַ פערניכטענדע פאַר בריי- נען, דאָך ווערט צוגעגעבען, אַז ער האָט געהאַנדעלט אין גוטען גלויבען, מיינענדיג צו דינען אַנ'אידעע.

פּוילישער גענעראַל-קאָנסול אין מאָנטרעאַל

לטובת די ארץ-ישראל-געליטענע

מאָנטרעאַל, (יט"א) דער פּוילישער גענע- ראַל-קאָנסול אין מאָנטרעאַל מ. סטראַשעווסקי, האָט צוגעשיקט דעם אָרטיגען הילפס-פאָנד קאָמיטעט לטו- בת די געליטענע פון די א"י-געשעהענישען 25 דאָ- לאַר. דער הילפס-קאָמיטעט האָט דעם גענעראַל- קאָנסול געשיקט אַ בריף מיט דאַנק-אויסדרוקען פאַר זיין סימפּאַטיע לטובת די יודישע קרבנות פון די אונרוהען אין ארץ-ישראל.

די לאַגע אין אַפגאַניסטאַן

קאָוונע, 8. (א. ט. או.) די סאָוויעטישע פּרע- סע טיילט מיט פון אַפגאַניסטאַן, אַז נאַדיר-כאַן איז געלונגען צו בעזעצען דעם פאָרט באַלאַהיזאַר. קאַביבולאַ זאָל זיך גרייטען צו פערלאָזען אַפגאַניס- טאַן. די דרומדיגע בעפעסטיגונגען פון ראַבול זענען שוין פערנומען געוואָרען דורך נאַדיר-כאַנס מיליטער אין מאַכלווע בעמיהט מען זיך צו פערנעהמען די ראַדיא-סטאַציע טאַשקענט מיט קאַבול. ביז איצט האָט די ראַדיאָ-סטאַציע אין קאַבול קיין שום ידיעות וועגען דער לאַגע אין אַפגאַניסטאַן נישט ערטיילט.

אַ גנבה אין דער פראַנצויזישער באָטשאַפט אין בערלין

בערלין, 8. (א. ט. או.) אין דער פראַנצוי- זישער באָטשאַפט איז פאָרגעקומען אַ גנבה, בעת וועלכער ס'זענען צוגענומען געוואָרען פיל שמוק- זאַכען. די גאַנצע געגנבעטע חפצים האָט מען שפּעט- טער געפונען אויף די טרעפּ פון דער באָטשאַפט- געביידע ביי דער וואוינונג פון אַ באָטשאַפט-אָנגע- שטעלטען. מ'רעכענט דעריבער אַז צווישען די רויי- בער זענען נישט געווען קיין פרעמדע פון די צוגע- רויבטע שמוק-זאַכען, וועלכע מ'האָט געפונען פעהלט גאַרנישט.

די פּעסט אין באָמביי

לאָנדאָן, 8 (אַ.ט.או.) אין דרום-טייל פון דער פּראָווינץ באָמביי איז אויסגעבראָכען די פּעסט. פון 65 קראַנק-געוואָרענע אין די לעצטע 24 טעג זענען 48 געשטאָרבען. אין פערלויף פון פאָריגען חודש זענען פון דער פּעסט געשטאָרבען 87 מאַן.

Dr. H. WOŁKOWYSKI

צעגעלניאַנאַ 25, טעל. 26-87

ספּעציעל אַרצט פאַר הויט- און וועני רישע קראַנקהייטען. מענער- שוואַכע. אַלע אַרט אַנאַליזען, בעהאַנדלונג מיט קוואַרץ-שטראַהלען

נעמט אָן פון 8-2 נ.מ. און פון 9-5 אָוו.

אַרום דעם אַטענטאַט אין רומעניען

אַרעסטירט 4 קאָמוניסטען

בוקאַרעשט, 8 (ספּ. טעל.) דער יודי- שער יונגערמאַן גאָלדענבערג, וועלכער האָט אין יאַסי אויסגעפיהרט דעם אַטענטאַט אויפ'ן רומעני- שען מיניסטער האָט בעת דער אויספאָרשונג ער- קלערט, אַז דער אַטענטאַט איז פאָרגעקומען אויפ'ן בעפעהל פון 5 קאָמוניסטען. 4 פון די, וועמענס נעמען ער האָט אָנגעגעבען זענען אַרעסטירט.

צוליב אַ ביסעלע משקה...

אַ קאַמף אויפ'ן ים מיט בראַנפען- שמוגלערס

נ יו-יאָרק, 8. (א. ט. או.) אויף דרום פון דעם שטאַט אייסלאַנד ביי ניו-יאָרק איז נאָך אַ 2 שעה'דיגער שלאַכט אויפ'ן וואַסער דערטרונקען גע- וואָרען אַ גרויסע שיף, וואָס האָט געשמוגעלט שנאַפּס אַ צווייטע שמוגעל-שיף מיט אַ לאַדונג שנאַפּס, וואָס האָט בעטראָפען 120,000 דאָלאַר איז גענומען געוואָרען אין געפאַנגענשאַפט.

בעת'ן קאַמף איז פאָרגעקומען אַ שיסעריי פון קוילען. וואַרפער און רעוואָלווערן, דערביי איז אָבער קיינער נישט פערוואונדעט געוואָרען. די מאַנשאַפט פון דער דערטרונקענער שיף האָט זיך געראַטעוועט אויף אַ קליינער זעגעל-שיף, און איז אויפגענומען געוואָרען פון אַנאַנדער שמוגעל-שיף, וועלכע איז שנעל פערשוואונדען.

ווילט איהר זיך אויסבעטען אַ גוט יאָהר בענוצט ביים דאַווענען די

בריל'ען און צוויקער

פון בעקאַנטען יודישען אָפּטיק

יעקב פּאַנטש

65 פּיעטריקאָווער 65

וויז-א-ווי דעם גראַנד-האָטעל

בחנם ווערען צוגעפּאַסט בריל'ען און צוויקערס לויט'ן נייעסטען סיסטעם

ביליגסטע פּרייזען!

ס'זענען אָנגעקומען די נייעסטע אַמעריקאַנער פאַסאָנען.

נעדענקט דעם אַדרעס

„לאקאטאר" דארף זיך ארויסזאגען
וועגען די פערלאנגען פון די סטרוזשעס

אויף אן'אלגעמיינער פערזאמלונג פון הויז־וועכטער זענען בעהאנדעלט געווארען די פראגען וועגען עקסמיסיע פון הויז־וועכטער, אורלויב, הע־כערער גאזשע און ספעציעל די פראגע וועגען עפע־נען דעם טויער ביינאכט.

די וועכטער טענה'ן, אז זיי דארפען נישט ארבייטען מעהר ווי 12 שעה אין טאג און עפענען ביינאכט דעם טויער איז פאר זיי שוין צו שווער־ די פראגע קען געלעזט ווערען אויף צוויי וועגען: אדער ווי אין פויזען יעדער איינוואוינער האט זיין שליסעל, אדער עס זאל איינגעלאדען ווערען א ספעציעלער מענש צו עפענען ביינאכט דעם טויער, פאר א בעזונדערען אפצאהל קען עווענטועל דער וועכטער אליין זיין דער ספעציעלער מענש.

די אלע אויספיהרונגען פון דער פערזאמלונג ווערען איבערגעשיקט אין דער געזעלשאפט „לאקא־טאר", כדי זי זאל ארויסזאגען איהר מיינונג אין די פראגען.

דויערנדער פלוש - ארבייטער-שטרייק

(2) זייט'ן 16. סעפטעמבער דויערט דער שטרייק פון די האנט-פלוש-ארבייטער. נעכטען איז ביים ארבייטס אינספעקטאר וואיטקאוויטש פארגעקומען א קאנפערענץ פון ביידע צדדים. פון די שטרייטען איום 9 לוין-סטצוקנס איז מען בנוגע 8 געקומען צו א הסכם. צוליב דעם, וואס וועגען 9. פינקט איז מען נישט דורכגעקומען איז די קאנפערענץ איבערגעריסען געווא־ען און דער שטרייק דויערט ווייטער.

אונטער'ן טראמוואי

(2) אויף זשגאווסקא איז דורכ'ן טראמוואי נומער 4 איבערגעפאהר'ען געווארען דער ארבייטער אלעקסאנדער נאוואצקי (זשגאווסקא 105). די פא־גאטאוויע האט דעם פערוואונדעט'ען אפגעפיהרט אין שפיטאל.

אויטא-ארגיעס

(2) אויפ'ן שאסעי אלעקסאנדראוו־פאדעמביץ ביים הארף רעלדאוו איז א לאסט־אויטא ארויפגע־פאהרען אויף א פוהר מיט היי, די פוהר איז צו־שמעטערט געווארען, דער פערד פערוואונדעט און דער פוהרמאן וויקטאר וולאדארסקי פון מורעק האט צובראכען א פוס. דער אויטא איז צושעדיגט געווארען דער מאטאר. וולאדארסקי איז אפגעפיהרט געווארען אין אלעקסאנדראווער שפיטאל. דער שאפער איז צו־געצויגען געווארען צו פעראנטווארטליכקייט.

בע'גנב'עט א קאשטשאל

אין הארף גארזשעשע, טורקער קרייז האבען זיך גנבים אריינגעריסען אין קאשציאל און דארט ארויסגעגנבעט 3 פושקעס, 2 בעכערס און 2 פושקעס מיט נדבות צוזאמען אנ'ערך פון 6 טויזענד זלאטעס.

דער פאליציי, וועלכע האט פארגענומען אנ־ענערגישע אקציע, איז געלונגען צו ארעסטירען איינעם פון די גנבים אנטאני מארטשיניאק.

אפטייקען
היינטיגע נאכט-דיזשורען

(2) ה. וואיטשיצקי (נאפיורקאווסקא 27), וו. דאניעלעצקי (פיעטריקאווער 127), אילניצקי און צימער (וואלטשאנסקא 137), ליינוועבער (פריי-הייטס-פלאץ 2), י. הארטמאן (מלינארסקא 1), י. קאהאנע (אלעקסאנדראווסקא 80).

ערשינען „פאלקס-געזונט" נומער 19

מיט פאלגענדען אינהאלט: 1) א נייער מיטעל געגען ענגלישע קראנקהייט (ראכיטיס) — ד"ר צאבישין. 2) די דיעטע ביי הויט- און ביינער-טובערקולאזע (לויט דער מעטאדע פון ד"ר גערזאן)— ד"ר צ. שאבאר. 3) א תענית איז אפט די בעסטע קורציע — ד"ר מיכעלזאן. 4) די סבה פון שלאף — ד"ר ל. טאגיר. 5) ווען מוגען ווענערישע קראנקע חתונה-האבען? (סוף) — פראפ. וויסאצקי. 6) ווי אזוי איך האב זיך געלערנט צו זיין געזונט — ד"ר ב. סעגאל. 7) מאניע (המשך) — ד"ר י. רעגענסבורג. 8) ווער מעג פאסטען יום כפור? 9) וועלכע געגנשטענדען פארמאטערן צום מעהר-סטען שילער? 10) בריף קאסטען.

פאדערט ביי אלע צייטונגס-פערקויפער.

טעלעגראמען

ים-ענטוואפנונגס-קאנפערענץ

לאנדאן, 8. (א.ט.אג.) דעם פערגאנגענעם מאנטאג האט די ענגלישע רעגירונג ארויסגעשיקט צו דער רעגירונג פון די פעראייניגטע שטאטען, צו פראנקרייך, איטאליען און יאפאן אנ'איינלאדונג אויף א ים-ענטוואפנונגס-קאנפערענץ אין לאנדאן. דער „טיימס" איז מודיע, אז די דאזיגע איינלאדונג שטעלט מיט זיך פאר א דאקומענט, וואס ענטהאלט אנ'ערך טויזענד ווערטער.

אין אנהויב פון דער איינלאדונג ווערט פעסט-געשטעלט, אז ס'איז געקומען צו א הסכם בעת די אונטערהאנדלונגען צווישען מאקדאנאלד און גע-נעראל דאוס.

אין דער נאטע ווערט אויסגעדריקט די האפ-נונג, אז די קאנפערענץ וועט א סך פערלייכטערען דעם פעלקער-בונד זיינע ארבייטען אין דער ענט-וואפנונגס פראגע.

קאנטאן איז געשטארקט

לאנדאן, 8 (א.ט.אג.) די נאנקינער רעגי-רונג האט פערפעסטיגט די ארמעע צו שיצען קאנ-טאן ביז 120 טויזענד מאן. מחמת די צובונטע-וועטע אפטיילונג פון טשאנג-פאק וויי בעטרעפען נאר 30 טויזענד שלעכט-פערזארגטע זעלנער, איז אראפ די זארג וועגען דעם גורל פון קאנטאן.

ארעסטירט וואלדעמאראס-לייט

ריגא, 8 (א.ט.או.) לויט ידיעות, וואס זע-נען דא דערהאלטען געווארען פון קאוונע, זענען פאריגע נאכט ארעסטירט געווארען 50 פערזאן, (אין דער צאהל 4 אפיצירען פון קאוונער גארני-זאן) וועלכע מען איז חושד אין אונטערשטיצען וואלדעמאראס'ן.

גרויסע טראנזאקציע פון דער סאוויעטישער האנדעלס-מיסיע

ווארשא, 8. (טעלעפאניש פון אונזער קא-רעספאנדענט). די סאוויעטישע האנדעלס-מיסיע האט היינט אונטערגעשריבען אנ'אפמאך מיט דער ביסמארק-הוטע אויף א קניה פון רעהרען אויף 40 מיליאן זל.

די קניה איז געשלאסען געווארען אויף לאנג-טערמיניגען קרעדיט.

געשטארבען יאצעק מאלטשעווסקי

קראקא, 8 (טעלעפאניש). דא איז היינט געשטארבען אין עלטער פון 75 יאהר דער בעריהמטער פוילישער קונסטמאלער יאצעק מאלטשעווסקי.

מי יענ'...

פאריז, 8 (א.ט.אג.) א שטארקען איינדריק האט געמאכט אין די היגע נעזעלשאפטליכע קריי-זען די ידיעה, אז עס האט געפרובט צו בעגעהען זעלבסטמארד די פרוי פון דעם געוועזענעם צארי-שען אויסערן-מיניסטער איזוואלסקי.

די סיבה פון דעם דאזיגען שריט איז — שרעקליכע נויט.

צאהן-ארצט
LEWITA-FUCHS
פיעטריקאווער 50, טעל. 36=21
נעהמט אן פון 1—11 און 3—6.

„קאמזעט" אנערקענט די וויכטיגקייט פון די „ארט"-אונטערנעהמונגען פאר די דעקלאסירטע

כ"ו סעפטעמבער איז אין מאסקווע פארגע־קימען א זיצונג פון קאמזעט, אויף וועלכער די פער־טרעטער פון דער צענטראל־פערוואלטונג פונ'ם ארט־פערבאנד י. צעגעלניצקי און א. ווינשטיין, האבען אפגעגעבען א בעריכט וועגען די נייע אונ־טערנעהמונגען, וואס ווערען דורכגעפיהרט פאר די דעקלאסירטע יודען אויפ'ן סמך פון דעם אפמאך פונ'ם ארט־פערבאנד מיט דער רעגירונג וועגען אינדוסטריאליזאציע.

דער קאמזעט האט בעשטעטיגט די 8 ארטעלען, וואס ווערען נעגרינדעט און זענען שוין צום טייל געעפענט מיט די מיטלען פון פאלקס־געזינט־קאמ־פיין אין אמעריקע.

אין קיעוו איז שוין געעפענט געווארען אנ'־ארטעל פאר האלץ־בעארבייטונג, עס זענען דארטען בעשעפטיגט 35 פערזאן. ווי נאר ס'וועלען אנקומען די מאשינען, וואס פעהלען נאך, וועט די צאהל פון די ארבייטער דערפיהרט ווערען ביז 150. דאס פאבריקעל ארבייט איצט אויס געבויגענע מעבעל, זי וועט זיך אין דער צוקונפט אבער אויך ספעציא־ליזירען אויף אנדערע טישלער ארבייט.

אין באגוסלאוו און בערשאר ווערען געגרינדעט צוויי וועבערייען. די נויטיגע מאשינען זענען שוין איינגעקויפט. עס זענען שוין פערענדיגט געווארען די פערהאנדלונגען מיט די געהעריגע מלוכה־אינ־סטיטוציעס וועגען פערזארגען די ארטעלען מיט רויה־שטאף.

אין מינסק ווערט געעפענט אנ'ארטעל פאר האלץ־אויסארבייטונגען. די ארטעל וועט איז דער ערשטער רייה פראדוצירען וואסער־וואגען, אויף וועלכע ס'איז פערהאן א גרויסע נאכפראגע.

דער קאמזעט האט אויך גענומען צו קענטע־ניש די גרינדונג פון דער וועבעריי־פאבריק אין באברויסק, וועלכע איז שוין געעפענט געווארען מיט דער הילף פון באברויסקער ברענטש פון ארבייטער ריגג אין אמעריקע.

ווייטער איז בעריכטעט געווארען, אז די צענט־ראל־פערוואלטונג פון ארט־פערבאנד האט אין א גאנצע רייה שטעטלעך פון ווייס־רוסלאנד און אוי־קראינע אונטערזוכט דורך ספעציעלע פאך־לייט דעם צושטאנד פון די אלטע מאשינען אין יודישע ארטע־לען און ביי יחידים בעלי־מלאכות. טויזענדער מאשינען פונקציאנירען נישט, ווייל זיי זענען אפגע־נוצט געווארען. און נויטיגען זיך אין רעמאנט. ארט האט איינגעלאדען פאר דעם צוועק אינסטרוקטארען און טעכניקער און איז צוגעטראטען צו דער רעמאנ־טירונג פון די אפגענוצטע מאשינען. פאר 40 שטעטלעך אין ווייס־רוסלאנד און אוקראינע ווערען איצט איינגעקויפט אין דייטשלאנד נייע טיילען פון פערשידענע נייי־ און שטריק־מאשינען.

דער קאמזעט האט אויך צוגעשטימט צו דער ארגאניזאציע פון אינסטרוקטאזש פאר די דעקלא־סירטע, וואס בעקומען מאשינען מיט דער הילף פון קרובים, לאנדס־מאנשאפטען א. א. וו. לויט דעם בעריכט פון י. צעגעלניצקי, איז פאר דעם צוועק איינגעלאדען געווארען אנ'אינזשיענער, וואס וועט לייטען די ארבייט אין צענטער. א חוץ דעם, וועלען ספעציעלע אינסטרוקטארען פון פערשידענע פאכען ארבייטען אין מינסק, קיעוו און אדעס.

מיט א בעזונדער בעפרידיגונג האט דער קאמ־זעט צוגעשטימט צו דעם פלאן פון אנ'אויסשטעלונג פון פערשידענע דייטשע און אמעריקאנישע מאשינען און אינסטרומענטען פאר לעדער־בעארבייטונג. די דאזיגע אויסשטעלונג גרייט „ארט" צו צום קומענ־דיגען פריהלינג. די צענטראל־פערוואלטונג אין בער־לין און די מאשינען אפטיילונג פון ארט אין אמעריקע מאכען אויך הכנות צו ארגאניזירען אין דעם וועל־בינען צייט־פונקט אויסשטעלונגען פון מאשינען און אינסטרומענטען פון אנדערע פאכען, כדי צו ווענדען די אויפמערקזאמקייט פון די דעקלאסירטע עלע־מענטען אויף נייע פראדוקציעס.

—=]o[=—

8 קינדער צוריסען פון א מלחמה-גראנאט

ווארשא, (א.ט.אג.) אין דארף קאמארי נעבען פינסק איז געשעהען א גרויזאמער פאר־פאל: קינדער האבען זיך געשפילט אויפ'ן ברעג טייך מיט א גראנאט, וואס זיי האבען געפונען, און וואס האט געשטאמט פון קריגס-צייט. דער גראנאט האט עקספלאדירט און 8 קינדער זענען צוריסען געווארען אויף שטיקלעך.

פער'סמ'ט אין א דרוקעריי

(2) אין דער דרוקעריי פון אסטראווסקי (נארוטאוויטש 34) האט זיך דער ארבייטער פערדינאנד גערע פער'סמ'ט. פאגאטאוויע האט איהם אין א האפנונגסלאזען צושטאנד אפגעפיהרט אין שפיטאל.

בעריהמטע קינסטלערין ברכה צפירה אין לאדז

דאס יאר־ש'ט לאדז ערווארט איצט א גרויסע קינסטלערישע סענסאציע. עס קומט אהער אויף אייניגע איינציגען אויפטריט די בעריהמטע ארץ־ישראל־דיגע קינסטלערין, די 19־יעהריגע תימנ'ערין — ברכה צפירה, וועלכע וועט אויפטרעטען דאנערשטאג דעם 10 אקטאבער אין פילהארמאניע זאל. די קינסט־לערין קומט פון בערלין, וואו איהרע אויפטריטען האבען געמאכט א געוואלדיגען רושם. די יונגע קינסטלערין וועט אויפטרעטען מיט א רייכען רעפער־טואר פון העברעאישע טערקישע און שפאניאלישע לידער, וועלכע ברכה צפירה פיהרט אויס אין ארי־גינעלע קאסטיומען.

אין קאנצערט בעטייליגט זיך אויך דער פא־לעסטינער פיאניסט נחום נרדי.

דער קאנצערט האט ארויסגערופען א געוואל־דיגען אינטערעס.

Dr. med.
B. Robinzon
אינערליכע און קינדער-קראנקהייטען
פעטריקאווער 10, טעל. 86=31
נעמט אן פון 8—9½ פריה און פון 3½—4½ נאכמ.

שייטלען
צו מעסיגע פרייזען צו בעקומען ביי
פארזשוצקא, קאמיעננא 5.

Dr. S. Heinrich
פאמארסקא 10, טעל. 67=47
ספעצ. פאר קינדער- און אינערליכע קראנקהייטען
היילט מיט פיזיק.-טעראפיע. דיאטערמיע. קווארץ-לאמפען. ליכט-בעדער, נעמט אן פון 12½—2 און פון 4—7 נ"מ. פאר אונבעמיטעלטע לעשטניצע-פרייז.

Dr. med. H. Lubicz
צעגעלניאנא 43, טעל. 32=41
ספעציאליסט פאר הויט, ווענערישע און מענער-שוואכע קראנקהייטען. היילונג מיט קווארץ-לאמפען (האר-אויספאל)
נעהמט אן פון 8—10 און פון 5—8 אווענד.

Dr. Z. Rakowski
ספעצ. פאר אויערען-, נאז-, האלז- און לונגען-קראנקה.
קאנסטאנטינער 9, טעלעפאן 27-81.
פריוואטשטונדען פון 12—2 און פון 5—7. נעמט אויך אן פון לעשטניצע, זגערזשער 17 פון 10—11 און פון 2—5

לכבוד יום-טוב!
אלע האבען זיך שוין איבערצייגט, אז די ביליגסטע און רעעלסטע
פערפומעריע י. דרוקער
איז נאר ביי
11 זאוואדזקא 11, טעל. 75-92
צוליב די בעפארשטעהענדע יום-טובים, איז מיין פערפומעריע פערזעהען מיט א זעלטענעם אויסוואהל פון די בעסטע
קאסמעטישע ארטיקלען,
ווי: פערפומען, טואלעט-זייפען, פודערן, בלומען-וואסערן א.ז.וו.
בעמ.: יעדער קויפער בעקומט GRATIS א פלעשעל פערפום.

צום שוץ פון דער יודיש-וועלטליכער שול

(קאמוניקאט פון דער צענטראלער יודישער שול-ארגאניזאציע)

מיר האבען ערהאלטען פון צ.י.ש.א. פאלגענדען קאמוניקאט:

די הויפט-פערוואלטונג פון דער יודישער שול-ארגאניזאציע אין דער פוילישער רעפובליק מעלדעט דער יודישער פאלקס - לעהרערשאפט, די פאלקס-מאסען, די פריינד פון דער יודישער מאדערנער קולטור, אז די שונאים פון דער יודיש-וועלטליכער שול האבען פראקלאמירט געגען איהר אן אפענעם אויסראטונגס-קאמף.

פונקציעהן יאהר בויט זיך די יודיש - וועלטליכע שול א דאנק דעם אונגעהויערן אידעאליזם, א דאנק דעם אין פון געטרייישאפט מצד דער יודישער פאלקס - לעהרערשאפט, א דאנק דער געמיינזאמער מיה-פולער ארבייט פון פערשידענע ריכטונגען, ארגאניזאציעס, געזעלשאפטליכע כוחות, העלפע האבען זיך צוזאמען געאייניגט און געשלאגען אויפ'ן גרויסען, היסטארישען שטורמאנט. די יודיש-וועלטליכע שול בויט זיך א דאנק דער איבערגעגעבנקייט צו איהר פון די פאלקס-מאסען.

די יודישע שול האט אויסגעטראגען דעם עמורם און רדיפות מצד די פערשידענסטע רעאקציאנערע רעגירונגען. די יודישע שול איז בייגעשטאנען די אומצעהליגע אנגריפען פון דער גאנצער פוילישער רעאקציע. יעצט קומט דער „היינט" און רופט צו קעמפען פאר דעם, אז די יודיש-וועלטליכע שולען זאלען נישט סובסידירט ווערען פון די קהלות. מאגיסטראטען און רעגירונג — זיי צוהילף וועלען געוויס קומען אלע ענדעקישע, רעאקציאנערע און אנטיסעמיטישע עלעמענטען פון דער פוילישער געזעלשאפט.

די ישו"א אין דער פוילישער רעפובליק נעהמט אויף דעם קאמף, וועלכער איז איהר דערקלערט געווארען ארום אונז שטעהט ווי א מעכטיגער שוץ מויער די גאנצע בעוואוסטזיניגע יודישע ארבייטערשאפט, אלע פראגרעסיווע כוחות, די גרויסע מחנה פון עלטערן, די צעהנדליגער טויזענדער קינדער, וואס האבען געענדיגט און די וואס לערנען איצט אין אונזערע שולען. עס שטעהט מיט אונז דאס גרויסע היסטארישע יודיש - וועלטליכע שול-ווערק — די פעסטונג פון קולטור, פון בילדונג, ערציהונג. עס איז נישטא דער כוח, וואס זאל זי קענען אומברענגען.

פון צעהנדליגער שטעט בעקומען מיר ידיעות, וועגען געהויבענער שטימונג, מען מעלדעט אונז וועגען גרויסער בעגייסטערונג פאר דעם פערטיידיגונגס-קאמף פון אונזער שול מיט פערדאפעלטע ענערגיע, מיט פערשטארקטער עקשנות הויבען מיר אויף די פערטיידיגונג און שוץ פון אונזער שול.

אפווארפענדיג מיט פעראכטונג די שענדליכע העצע רופען מיר אלע פריינד פון דער נייער שול: מאבליזירט זיך, זייט אלע אויף דער וואך, שאפט די אייזערנע שוץ-קייט ארום דער נייער שול!

הויפט-פערוואלטונג פון דער צענטראלער יוד. שול-ארגאניזאציע.

א גלגול פון א גנב

וואס האט בע'גנב'עט א רב

ביאליסטאק.

אין היגען קרייז-געריכט איז די טעג בעטראכט געווארען א פראצעס וועגען א גנבה, וואס ציהט זיך שוין פיר יאהר צייט.

די פרטים, דערפון זענען פאלגענדע:

אין דער נאכט פון 14-טען אויפ'ן 15-טען אויגוסט, 1925 האט מען אויסגעקיטעוועט א שויב אין דער וואוינונג פון ביעלסקער רב אהרן בענראס (זאמקאווע 5), און אויסגעפיהרט א גנבה. חוץ וועש און שטובּ-חפצים האבען די גנבים אויך צוגעגנבעט א פאלשע צוואנציג-דאלאר-שטיק, וואס איז געווען איבערגעמאכט פון איין דאלאר.

ביים רב האט זיך נראד געפינען דער פאלשער 20-ער פון א ריך-תורה, וואו איין יוד האט ארויסגערופען דעם צווייטען, ער זאל שווערען, אז ער האט איהם נישט געגעבען דעם פאלשען באנקנאט.

אויף מארגען נאך דער גנבה האט א ביעלסקער געהיים-אגענט זיך דערוואוסט, אז א קריסט געהט ארום איבער די קראמען און וויל צובייטען דאלארען.

דער געהיים-אגענט האט איהם פערהאלטען און געוואלט אפפיהרען אין קאמיסאריאט. דער קריסט האט זיך אבער געגענגעשטעלט, און נישט געוואלט געהן, מ'האט גערופען צוהילף נאך א פאר פאליציאנטען און מ'האט לסוף דעם פערשוין אראפגעבראכט אין קאמיסאריאט.

בעת'ן דורכפיהרען ביי איהם א רעוויזיע האט מען אבער קיין דאלארען נישט געפונען, דער געהיים-אגענט איז אוועק אויפ'ן ארט, וואו ער האט דעם קריסט פערהאלטען און דארטען האט ער טאקע געפונען ליגען אויף דער ערד א צוקנייטשטען באנקנאט, דעם געגנבעטען 20-ער.

ביי דער אויספארשונג, האט דער פערהאלטענער, וועלכער הייסט דערקוטש, זיך געמאכט פאר א משוגענעם, ביים איבערפיהרען איהם פון קאמיסאריאט אין ארעסט, איז ער אבער אנטלאפען און מ'האט דעריבער אין א קורצע צייט ארום אנולירט זיין פראצעס.

דער גנב האט זיך אריבערגעשמוגעלט קיין דייטשלאנד און דארטען זיך אויך פערנומען מיט דער וועלבער „פראפעסיע".

ס'איז איהם אבער נישט געגאנגען. די דייטשע פאליציי האט איהם געכאפט און לויט א פסק פון געריכט איז ער געזעסען א געוויסע צייט אין תפיסה.

נאכ'ן אפזיצען האט מען איהם צוריק טראנספארטירט קיין פוילען, און מ'האט איהם דא צוגעצויגען צו געריכטליכער אחריות פאר'ן אויספיהרען די גנבה ביים ביעלסקער רב.

דער היגער קרייז-געריכט האט איהם פערמשפט אויף איין יאהר מיט זעקס חדשים תפיסה. צוליב דער אמנעסטיע האט מען איהם זעקס חדשים נעשענקט.

אויף יודיש טאר מען נישט

מיר האבען שוין מיטגעטיילט, אז צווישען די מאטיוען, פארוואס עס איז פונאנדערגעלאזט געווארען די פערוואלטונג פון דער ווילנער קראנקען-קאסע געפינט זיך אויך דער מאטיוו, אז די ק. ק. האט פערעפענטליכט מודעות אויך אין דער יודישער שפראך און דער מאטיווירונג ווערט געזאגט:

אויף א זיצונג פון 27-טען יוני 1929 האט די פערוואלטונג אנגענומען א בעשלוס, אז די מודעות וועגען די וואהלען זאלען געדרוקט ווערען אין דריי פוילישע און צוויי יודישע צייטונגען. די פלאקאטען זאלען זיין פערעפענטליכט אין פויליש און יודיש.

אנאנסען פון קראנקען-קאסע אין יודיש זענען אין סתירה צו די פעראָרדנונגען פון קרייז-פערזיכערונגס-אמט בנוגע דער שפראך, וועלכע דארף ווערען בענוצט אין מלוכהשע און זעלבסטפערוואלטונגס-אינסטיטוציעס אויפ'ן שטח פון די מזרח-וואיעוואדשאפטען.

מיט'ן אויספיהרען דעם דאזיגען בעשלוס (מודעות וועגען די וואהלען אויך אויף יודיש) האט די קאסע געשטעלט די אויפזיכטס-מאכט פאר א געשעהענעם פאקט, מחמת נאר איידער דער פראטאקאל פון דער דאזיגער זיצונג איז אפגעשיקט געווארען דעם קרייז-פערזיכערונגס-אמט זענען שוין די יודישע פלאקאטען און די יודישע מודעות געווען אפגעדרוקט. דער פערזיכערונגס-אמט האט דעריבער געגען דעם דאזיגען בעשלוס שוין גארנישט געקענט מאכען.

די פראגע וועגען בענוצען יודיש אין קראנקען-קאסע איז געווען ארומגערעדט אין א גאנצער רייה בריף צווישען דעם פערזיכערונגס-אמט און דער ווילנער קראנקען-קאסע און דער אמט האט וועגען דעם ארויסגעגעבען א ספעציעלע פעראָרדנונג, די קאסע האט אלזא נישט געקענט נישט וויסען, אז דער בעשלוס וועגען געבען מודעות אויך אין יודיש איז געגען געזעץ.

יודישע עצות

אין דער דאזיגער אפטיילונג גיט די רעדאקציע פון „נייעם פאלקסבלאט" אנטווארטען אויף יורידישע פראגען, וואס ווערען צוגעשיקט שריפטליך פון אונזערע לעזער.

קופאָן

יורידישע אפטיילונג

פון „נייעם פאלקסבלאט".

ביים דערלאנגען אן אנפראגע אויף א יורידישע עצה, דארף צוגעלעגט ווערען דער קופאן פון דער דאזיגער נומער, ווען די אנפראגע ווערט איבערגעשיקט. אויף אנפראגען אהן קופאן, וואס קען ענטפער נישט געגעבען ווערען.

9843 טאבאטשניק:

געוויס קען דאס אויסרוימען די מאשינען און פיהרען די זעלבע אונטערנעהמונג אויף אן אנדער ארט אויפ'ן נאמען פון א יונגערען ברודער בעטראכט ווערען פאר אן אקט פון בייזוויליגקייט, וואס גיט א גענוגענדען רעכטליכען גרונד צו ערקלערען דעם שולדיגען אן אומפאדלאשק.

9844 א מאגאזין-שניידער:

געוויס קאנט איהר אויך אלס כאלופניק איינקלאגען דעם מאגאזינער אין ארבייטס-געריכט. אייער חוב ווערט אבער נישט בעפארצוגט לגבי אנדערע חובות.

9845 פ—ס:

אויב ס'האנדעלט זיך וועגן א פירמאווע ספולקע איז זי פעראנטווארטליך פאר די פליכטונגען, אויף וועלכע ס'פיגורירט די אונטערשריפט בלויז פון 1 שותף. די בעמערקונג אין רעגיסטרירטען שותפות-אקט, אז די ספולקע איז פעראנטווארטליך נאר פאר אזעלכע פליכטונגע, וועלכע זענען פערזעהען מיט אונטערשריפטען פון 2 שותפים, ענדערט אין דעם פאל נישט די לאגע, צו די שותפים קאן מען ערשט דאמאל ווענדען די עקזעקוציע, ווען מען קאן דעם חוב נישט אויסמאהנען ביי דער פירמע.

9846 א קעלנער:

אן'אומבעוועגליך אייגענטום קאן מען נישט פערמשכונ'ען אהן א שריפטליכען אבמאך.

9847 פ. ש.

אויב דער פערקויפער האט זיך געגארט מעהר ווי אויף 7/12 קאן דער פערקויף-אבמאך בטל ווערען.

9848 א נאלאנטריע סוחר:

אויב ויעגען געשלאסענעם אקט-אינטערציזיע איז נישט געמאלדען אין האנדעלס רעגיסטער ביים קרייז-געריכט, וועט אייער פרוי זיך נישט קאנען און דעם פאל אויף איהם פערווופען.

9849 ביאלאברזשעסקי:

דער ארטיקעל 12 פונקט – 1 פון דעקרעט וועגען לאקאטארען-שוץ זאגט בפירוש, אז די לאקאטארען-רעכט אויף א דירה נאך א פערשטארבענעם לאקאטאר גייט אויטאמאטיש איבער אויף זיין פרוי שוועסטערען און ברידער, קינדער, אייניקלעך, עלטערען און גרויס-עלטערען אויף וויפיל זיי האבען שטענדיג געוואוינט צוזאמען מיט'ן פערשטארבענעם און אויף וויפיל זיין האצען נישט קיין אייגענע דירות.

9850 ל—ק:

אויף אזעלכע ארט אנאנסען דארף מען נישט האבען קיין ערלויבניש פון דער מאכט.

0251 זאקין:

מיר האבען שוין נישט איינמאל אנגעוויזען, אז די פוילישע בערוף-ארדינאציע ווייסט נישט פון אזא טיטול, ווי „רעכטסקאנסולענט".

אזוי רופען זיך אהן יעדען רעכטליכען גרונד די אינהאבער פון בימשריפט ביוראס.

בכדי צו עפענען אזא ביורא דארף מען זיך נישט פערופען אויף קיין שום ספעציעלען אדער אלגעמיינעם בילדונגס-צענז, נאר ס'איז גענוג אויסצוקויפען א 3-טע קאטעגאריע האנדעלס-פאטענט און וועגען דעם מעלדען דער סטאראס. וו.

9852 דוד מינץ:

9853 ל—ד:

א געטרייער לעזער פון בושעזשינער:

וועגען אייערע ענינים דארפט איהר זיך פערשטענדיגען מיט אונזער יוריסט טעגליך פון 3—4 נאכמיטאג מיטברענגענדיג די צייטונג.

קליינער פעליטאן

דיקרנוסא...

אייך וואונדערט געוויס, וואס דעם צווייטען טאג ראש השנה צו מוסף האט איהר מיר נישט בעזעהען אין שוהל ביים דאווענען? און פאראיינטענס ווילט איהר אודאי אויך וויסען וואו איז דאס געווען אזא יוד ווי איך אין א צייט, ווען יעדער יוד שטעהט אין שוהל און בעט ביים אויבערשטען, געזונד און פרנסה אויף א גאנץ יאהר, פאר זיך און פאר זיינע בני בית?

אויב איהר ווילט עס טאקע מיט אן'אמת וויסען, טא איילט אייך נישט, זעצט אייך צו אויף א קליינע ווייל'עטשקע, אויב איהר האט נאר צייט, און איך וועל אייך דערצעהלען.

געוועזען איז דאס דעם צווייטען טאג יום-טוב, ווייל דער ערשטער טאג איז דאך היי־יאהר אויסגעפאלען אום שבת, ווען מ'זאגט כלל נישט קיין „אבינו מלכנו". שטעה איך מיר אזוי אין שוהל און זאג ווי דער שטייגער איז, מיט א צובראכען הארץ די אב ני מלכנו'ס און ווען איך האב געהאלטען ביים אבינו מלכנו בתבנו בספר פרנסה וכלכלה, האט מיר אזוי פערדריקט ביים הארצען, אז איך האב שוין ווייטער כמעט נישט געקאנט זאגען, ווייל איך האב מיר אליין אנגעטראטען אויפ'ן סאמע אנגעוועהטאגטען אדציסק... עפעס א קלייניגקייט צו זאגען, אז מטוט א טראכט די בעדייטונג פון די ווערטער: „פרנסה וכלכלה"... מיינע אויגען האבען זיך עפעס ווי פון זיך אליין אויפגעהויבען צום הימעל און אפשר צעהן מאל האב איך איבערגע'חזר'ט: פרנסה וכלכלה, אוי פרנסה וכלכלה...

אז איך האב מיר אויסגעווישט די אויגען און האב ווייטער גענומען קוקען אין מחזור אריין, האב איך דערזעהן, אז נעבען דעם אבינו מלכנו, וואס מ'בעט אויף פרנסה וכלכלה, שטעהט מיט קליינע אותיות'לעך: „דיקרנוסא" מלאך הממונה על הפרנסה און אז איך האב אריינגעקוקט אין די עברי-טייטש (איך קויף תמיד א מחזור אדער א הגדה, מיט עברי-טייטש) האב איך איבערגעלייענט אז ווען מ'זאגט דעם דאזיגען אבינו מלכנו, דארף מען אין זינען האבען דעם מלאך, וואס הייסט דיקרנוסא, וועלכער איז דער ממונה אויף פרנסה.

אזוי? האב איך גאר לייכטער אפגעעטעמט, און צו זיך אליין מיט א פרעהליכע מינע א זאגגעטון: „אויב ס'איז טאקע דא אזא מין מלאך, וואלט דאך געלוינט מיט איהם זיך דורכשמועסען מכח פרנסה, עס וואלט דאך טאקע א יושר געווען צו נעהמען דעם דאזיגען בעל-דבר אויפ'ן צימבעל, זיך מיט איהם דורכרעדען פנים-אל פנים און פרעגען איהם גאר פשוט: וואס קאן דא זיין דער תכלית פון אזעלכע ביטערע פרנסות, וואס ער גיט אונז

האב איך נאכאמאל אריינגעקוקט אין מחזור, טאמער איז דארטען אויפגעגעבען אן'אדרעס פון דעם מלאך, עס וואלט געלוינט ארויס צו ווארפען א גאנג צו איהם, אגב בין איך דאך מיט איהם שטיקלעך קאלעגען קנעפל בקנעפל איך בין דער שר של אש און ער דער שר של פרנסה. מיר וואלטען זיך שוין ווי עס איז פערשטענדיגט. און בלית ברירה וואלט איך איהם אנגעכאפט פאר'ן באַרד און ער וואלט מיר געמוזט ענטפערען. וואס האב איך געטון? האב איך איבערגעלאזט דעם מחזור מיט'ן שטענדער, מיט'ן חזן מיט'ן בעל תוקע מיט'ן גאנצען עולם דאווענערס און מיט גרויס אומפעט האב איך מיר ארויסגעלאזט אין גאס אפשר וועל איך איהם, וואו ס'איז פאקען, דעם טייערען חפץ און ווי איך בין אזוי געלאפען, האב איך מיר דערווייל מסדר געווען, וואס איך וועל מיט איהם רעדען. איך וועל איהם זאגען – האב איך מיר געטראכט – נו און, אז איך בין א שלים-מזל, אויב איך קאן נישט זאגען קיין ליגען, אויב איך קאן זיך נישט מאכען קיין „נעדזאר סאנדאווי", אויב איך קאן נישט בענקראטירען, אויב קיינער באָרגט מיר נישט; אדער: אויב איך מוז צאהלען שטייערען מעהר וויפיל איך בין באמת שולדיג, קומט מיר שוין נישט צו האבען קיין פרנסה?... און איך בין געלאפען דורך גאסען און געסלעך איך האב געפרעגט ביי יעדען וועמען איך האב נאר געטראפען, אפשר האבען זיי געזעהען דיקרנוסא'ן? קיינער האט איהם נישט געהערט און געזעהן, ווי איך האב מיר שפעטער דערוואוסט האט זיך אויסגעלאזט, אז אלע זוכען איהם, אלע וואלטען זיי געוועלט בעלנים זיך מיט איהם דורכצושמועסען... אנדערע האבען מיר אפילו געזאגט, אז דיקרנוסא דאס איז נישט דער ריכטיגער נאמען פון דעם מלאך, וואס איז דער ממונה אויף פרנסה דאס איז אייגענטליך נאר זיין מחזור - נאמען אזא מין פסעוודאנים. אין דער אמת'ן הייסט ער גאר, בנקרוטסא, אדער נדרוסא.

דער סוף איז געווען, אז איך האב פערשפעטיגט מוסף מיט שופר בלאזען. בנתיים האט זיך צו מיר א נעם געטון די אמת'ע פרנסה וכלכלה. עס האט מיר שטארק גענומען ציהען דאס הארץ צום עסען, איך האב געמוזט לויפען אהיים עפעס טועם טעם זיין...

דיקרנוסא, דיקרנוסא, וואו ביזטו? וואס בעהאלסטו זיך? וואס וועט זיין דער תכלית? עד מתי?

שר של אש

לאדז. 9 אקטאבער 1929

„נייער פאלקסבלאט"

לאדז. 9 אקטאבער 1929

דער קריזיס אין טשעכאסלאוואקיע

דער טשעכאסלאוואקישער פארלאמענט האט נישט אויסגעלעבט זיינע נארמאלע 6 יאהר און איז פונאנדערגעלאזט געווארען מיט צוויי יאהר פאר'ן טערמין. אויך דער סענאט האט אנשטאט זיינע 8 יאהר עקזיסטירט 4. דעם 26-טען סעפטעמבער איז פערעפענטליכט געווארען די פעראָרדנונג פון פרעזידענט מאסאריק, וועגען פונאנדערלאזען די געזעצגעבערישע אינסטיטוציעס. די נייע וואהלען וועלען פארקומען דעם 27-טען אקטאבער ערב דעם מלוכהשען יום-טוב פון הייליגען ווענצעל, דאס פאלט אויס אויך שמחת-תורה. אזוי ארום האט אין טשעכאסלאוואקיי פלוצים אויסגעבראכען אן אינערליכער פאליטישער קריזיס.

ווען עס זאגט עמיצער מיט א צעהן טעג צוריק אז דאס לאנד וועט זיך געפונען ערב א נייער וואהל-קאמפאניע — וואלט מען דאס אנגענומען ווי א וויץ. עס האט גארנישט אנגעוויזען אויף א שנעלען קריזיס.

די אויסערליכע סיבה פונ'ם קריזיס איז דער קאנפליקט צווישען די צוויי גרויסע פארטייען-גרופירונגען, וועלכע געהען אריין אין דער רעגירונגס-קאאליציע: צווישען די לודאוצעס (קלעריקאלען) און ערד-בעזיצער צוליב דער צאהל פארטרעטער וועלכע עס דארף האבען אין דער רעגירונג יעדע פון די דאזיגע פארטייען. דער קאנפליקט איז ענטשטאנען נאכדעם, ווי עס איז בעשטימט געווארען דער מיטגליד פון דער ערד-בעזיצער פארטיי. ק. ווישקאווסקי אלס מיניסטער פון נאציאנאלער פערטיידיגונג.

די לודאוצעס האבען געפאדערט, אז עס זאל צוריקגעשטעלט ווערען דאס „גלייכגעוויכט" דורך אפגעבען אן אנדערען מיניסטעריום-פאסטען.

עס איז ענטשטאנען א סכסוך, וועלכער איז איבערגעגאנגען אין דעם קאאליציאנס „אכטעל" (8) דעם ארגאן, וועלכער פיהרט אן מיט דער פאליטיק פון דער טשעכאסלאוואקישער נישט-סאציאליסטישער קאאליציע, נאכדעם אין דער פרעסע און דער קאנפליקט האט זיך אזוי פערשארפט, אז די רעגירונג איז אריינגעפיהרט געווארען אין א טעמפען ווינקעל נישט ארויסצוקריכען. דער אייניציגער אויסוועג איז געווען פונאנדערצולאזען דעם פארלאמענט, בעשטימען נייע וואהלען און נאך די וואהלען בילדען א נייע רעגירונג. דאס לאנד האט בעגעגענט די ידיעה וועגען נייע וואהלען אהן בעגייסטערונג. וואהלען פארצערען גרויסע געלדער און ענערגיע-מיטלען און כאטש טשעכאסלאוואקיי קען זיך לויט איהר איצטיגער עקאנאמישער לאגע ערלויבען די אויסגאבען, אויף עקסטרא וואהלען קענען די מיטלען אויסגענוצט ווערען אויף וויכטיגערע זאכען.

אבער די זאך איז געשעהן און איצט האנדעלט זיך נאר אין דעם ווי אזוי דורכצופיהרען די וואהל-קאמפאניע שנעלער און אינטענסיווער כדי נישט צו פערהאלטען דאס בעהאנדלען דעם בודזשעט אויפ'ן יאהר 1930.

טשעכאסלאוואקיי האט שטאלצירט דערמיט, וואס איהר בודזשעט איז ביז איצט דורך אלע אינסטאנצען אהן פערשפעטיגונג, און נישט געהאט קיין נויטווענדיגקייט אנצוקומען צו צייטווייליגע בודזשעטען און צוליב דעם איז דאס ווירטשאפטליכע לעבען פון לאנד געגאנגען גאנץ נארמאל.

און איצט, נישט-קוקענדיג אויף דעם אינערליך פאליטישען קריזיס, וועט דער נייער פארלאמענט אין פאל, ווען די וואהלען וועלען פארקומען סוף אקטאבער קענען בעהאנדלען דעם נייעם בודזשעט (וועלכער איז שוין צוזאמענגעשטעלט אין נאוועמבער). די וויכטיגקייט פון דער פראגע פערשטעהען אלע פארטייען פון אלע גרופירונגען.

די פארוואהל-קאמפאניע האט זיך אין טשעכאסלאוואקיי אייגענטליך שוין אנגעהויבען. עס זענען שוין פארגעקומען עקסטרא-זיצונגען פון אלע צענטראל-קאמיטעטען און פארלאמענט-פראקציעס פון אלע טשעכאסלאוואקישע פארטייען עס זענען שוין אנגעמערקט א רייהע וואהל-פערזאמלונגען, עס זענען שוין פערשארפט דער טאן און נוסח פון די ארטיקלען אין די פארטיי-ארגאנען עס איז קלאר, אז אין א רייהע געגענדען וועלען די קלעריקאלען (לודאוצעס) מיט די ערד-בעזיצער אריינטרעטען אין א הארטנעקיגען קאמף.

אין מאראוויע און אין סלאוואקיי שטעהען די ביידע פארטייען ווייטער וועהלער פון דער גרעבערער דארפישער בעפעלקערונג. די ערד בעזיצער האבען די שווערע אויפגאבע אפצוגעווינען פון די קאטוילישע גייסטליכע די נאך זעהר פרומע בעפעלקערונג פון די געגענדען.

אין סלאוואקיע וועט אלס אגיטאציאנס-מאטעריאל דינען דער פראצעס וועלכער איז גראד פארגעקומען געגען איינעם פון די ליידערס פון דער קאטוילישער פארטיי, דעם געוועזענעם דעפוטאט טוקי, וועלכער איז געווען בעשולדיגט אין מלוכה-פערראט און פערמשפט געווארען אויף פופצעהן יאהר שווערע טורמע.

נישט שפעטער ווי אין א חודש ארום ווערט אין טשעכאסלאוואקיי זיין א נייער פארלאמענט און א נייע רעגירונג. עס איז קיין ספק נישט, אז דאס וועט זיין א קאאליציאנס-רעגירונג, עס איז אבער זעהר מעגליך, אז די קאאליציע וועט האבען אנדערע פארמען, ווי די, וואס האט רעגירט אין די לעצטע פאר יאהר.

פאר די בציהונגען צווישען דער יודישער און פוילישער בעפעלקערונג נישט אויפ'ן היימישען באדען, איז דאס, וואס די יודען און פאליאקען האבען געשלאסען א וואהל-בלאק אין די ערטער, וואו יעדע פון די גרופען, בעזונדער האט נישט געהאט קיין אויסזיכטען אליין צו בעקומען מאנדאטען.

די יודען האבען נעפרובט פראטעסטירען געגען דעם, וואס די וואהלען זענען בעשטימט אויף שמחת תורה, נאר דער פראטעסט איז אפגעווארפען געווארען און די יודען וועלען זיך מוזען בעטייליגען אין די וואהלען, ווייל אין טשעכאסלאוואקיי איז דער וואהל-אקט אבליגאטאריש פאר אלע בירגער.

פ. ב.

גליל העליון אין די שווערע טעג

(בריף פון תל-אביב דורך קפא"י)

צוויי פערשידענע טיפען פון ישוב האט דער גליל העליון. די אלטע ראש-פנה סימבאליזירט דעם איינעם און כפר-גלעדי — תל-חי דעם צווייטען. עס איז נישט נאר אן אונטערשיד פון עלטער, עס זענען צוויי קאלאניזאציע-סיסטעמען, וואס זענען לויט זייער מהות און כאראקטער גאנץ פערשידען.

דער גליל-העליון האט זיך קאלאניזאטאריש נישט ענטוויקעלט. דער גרעסטער חסרון זיינער איז וואס דער ישוב איז קליין; די יודישע פונקטען האבען זיך נישט געהעריג פערמעהרט, די יודישע שטחים נישט פערגרעסערט. דאס איז אויך די הויפט-סיבה פאר וואס דער גליל העליון איז געבליבען עד היום ריקשטענדיג, הגם פיק"א פיהרט שוין דא א קאלאניזאציע-טעטיגקייט צעהנדליגער יאהרען. יסוד-המעלה איז דאך שוין כמעט א יובל יאהרען אלט, דאס זעלבע משמר הירדן און מתולה.

גאנץ אנדערש זענען די ישובים כפר-גלעד, תל-חי, אילת השחר און מחנים. זיי זענען געבויט געווארען אויף גאנץ אנדערע געזעלשאפטליכע יסודות, און ממילא אויך מיט א גאנץ אנדערער עקאנאמישער סטרוקטור. דאס זענען ארבייטער-קאמונעס, אויפגעבויט מיט דער הילף פון פאלעסטינא-ארבייטער-פאנד אין דער צייט פון דער וועלט-מלחמה און נאך דער מלחמה. דאס זענען מעהר אינטענסיווע ווירטשאפטען אויף די פרינציפען פון דער הסתדרות, פון זעלבסט-ארבייט, ראש פנה, יסוד-המעלה, משמר-הירדן, מתולה, בעשטעהען אויף געדונגענע ארבייט, אויף ארבייט פון אראבישע חאראטען, דאס הייסט אראבישע לאנד-ארבייטער, וואס ארבייטען פאר א יעהרליכען געהאלט אדער פאר א חלק פון די פראדוקטען פון דעם בעארבייטען באדען. די ווירטשאפטען פון כפר-גלעדי, תל-חי, אילת און מחנים בעשטעהען אויף דער ארבייט פון די קאלאניסטען גופא און קיין געדונגענע ארבייט קומט בכלל נישט אין בעטראכט. אגראריע לוין-ארבייטער זענען דא נישטא. דאס בעשטימט אויך דעם כאראקטער פון דער וואך, פון דער שמירה אויף די זידלונגען און קאלאניעס.

די שמירה פערנעהמט דא א זעהר וויכטיגען ארט. די גאנצע געגענד ליגט אויפ'ן צפון-גרעניץ פונ'ם לאנד. סיריע, פון איין זייט און עבר-הירדן פון דער צווייטער זייט. דער ישוב איז דא גאנץ שיטער, ווייט פון יעדען צענטער, דער מדבר שיקט זיינע שבטים צום ישוב, מיט שווערט און ביקס ווערט דא בעזיץ-רעכט לעגאליזירט אנפאלען און צונעהמען דעם ישוב זיין האב און גוטס איז פון די נאטירליכע בעגריפען. ווער עס איז שטארקער דער איז דער גערעכטער. מוז מען האלטען וואך. דער אלטער ישוב האט זיך צוגעפאסט צו די מנהגים פון ארט, די שמירה איז אין די הענד פון אראבישע וועכטער, וואס היטען אפ יודישע קאלאניעס. איז מען ביי דעם וועכטער אין די הענד. אין רוהיגע צייטען איז דאס א האלבע צרה, אבער אין ערנסטע מאמענטען ווייזט זיך ארויס דער שרעקליכער פעהלער וואס ליגט אין דעם דאזיגען סיסטעם. די בלוטיגע טעג האבען עס אן'איבעריגען מאל בעוויזען מיט דער גרויסער אכזריות'דיגקייט פון א שרעקליכער ווירקליכקייט.

די ליניע, וואס טיילט פונאנדער די ביידע טיפען ישוב, איז דייטליך אנגעצייכענט.

אויף די ישובים פון גליל העליון זענען דאס מאל קיין אנפאלען נישט געווען. מ'האט זיך אפילו נישט געפרובט אנפאלען אויף זיי. רויבער באנדעס אזעלכע וואס האבען מיט צעהן יאהר צוריק געפרובט אנפאלען אויף תל-חי זענען היינטיגען מאל נישט געווען. אין מתולה שטעהט א ביסעל מיליטער אויפ'ן גרעניץ-פאסטען. דאס זעלבע אין ראש פנה. — און דאך זענען יסוד-המעלה, משמר הירדן און אויך וויה, יודישער באדען אין א זייט פון ראש-פנה געווען אין געפאהר זעהר מיאוס איבערגעפאלען צו ווערען. פאר קיין אנפאל איז, פערשטעהט זיך כפר גלעדי און די איבעריגע פונקטען אויך נישט זיכער, עס זענען נישט קיין אויסגעבויטע פעסטונגען און עס שטעהען דארט נישט קיין הארמאטען. אבער דאס, וואס האט געדראהט יסוד-המעלה, האט זיי נישט געדראהט. קיין אינערליכען פיינד האבען זיי נישט געהאט. שוץ ביי שכנים האבען זיי נישט געזוכט. קיין חסדים פון שייכען האבען זיי נישט געבעטען. די גאנצע אראבישע סביבה ווייסט, אז דאס זענען אומאפהענגיגע מענשען. עס קען קומען א כוואליע פון ווילדע שבטים, וואס זאלען זיך שטעלען מלחמה האלטען מיט זיי, אבער דאס איז אן אפענע מלחמה און אין קריג מוז מען מעסטען און וועגען די כחות פון דעם געגנער, אויף וועלכען מען פאלט אן. ווייסט שוין די גאנצע געגענד, אז דא זענען פאראן חברה וואס וועלען זיך לייכט נישט אונטערגעבען, וואס וועלען זייער האב און גוטס פערטיידיגען. יעדער אנפאלער איז אויסגעשטעלט ער זאל מיט'ן לעבען בעצאהלען פאר דעם רויב, וואס זיינע רויבערישע אינסטינקטען רייצען איהם.

י. אלרואי

(סוף קומט).

פון אידען-שונא צו אידען-פריינד

דער אינספעקטאר פון פאראיאהריגען יום-כפור-סקאנדאל

ירושלים, (יט"א) דער פאליציי-אינספעקטאר דוף, וועלכער איז בעקאנט פון זיין יודען-פיינדליכער האלטונג בעת די געשעהענישען ביים כותל מערבי פאראיאהריגען יום-כפור און געגען וועלכען דער וועד-הלאומי און די ירושלימער קהלה-פערוואלטונג האבען אריינגעטראגען אן אנקלאגע צוליב זיין ברוטאלען פערהאלטען זיך לגבי יודען בעת די היי-יעהריגע ל"ג-בעומר-פייערונגען אין ירושלים, איז איצט געווארען זעהר פאפולער צווישען דער יודישער בעפעלקערונג צוליב זיין העכסט סימפאטישער האלטונג און פערטיידיגען די יודען בעת די אונרוהען. די דאנקבארקייט צו איהם מצד דעם ישוב איז אזוי גרויס, אז א געוויסער סטודענט פון העברעאישען אוניווערזיטעט, וועלכער האט אנגעקלאגט דעם אינספעקטאר דוף פאר זיין אנפאל אויף איהם דעם לעצטען ל"ג בעומר האט איצט צוריקגעצויגען די אנקלאגע. מאטיווירענדיג עס מיט דוף'ס איבערגעגעבענער פערטיידיגונג פון דער קאלאניע משמר-הירדן בעת אן אראבישען אנפאל אויף דער קאלאניע

ווי בעקאנט, איז צוליב דער אינטערווענץ פון דער ציוניסטישער עקזעקוטיווע אינספעקטאר דוף מיט עטליכע חדשים צוריק אריבערגעטראגען געווארען פון ירושלים אין דינסט קיין צפת.

אימיגראציע קיין קאנאדע ווערט נישט בעשווערט

ערקלערונג פון היאס-עמיגדירעקט

פאריז, (יט"א). לעצטענס האבען זיך אין דער פרעסע בעוויזען ידיעות, אז די קאנאדער רעגירונג זאל האבען איינגעפיהרט ענדערונגען אין איהר ביזאיצטיגער אימיגראציע-פאליטיק. וועלכע זאלען בעגרעניצען די אימיגראציע. די דירעקציע פון „היקעב" (היאס-יקא-עמיגדירעקט) שטעלט דעריבער פעסט, אז אין די קאנאדער אימיגראציע-פארשריפטען זענען איינגעפיהרט געווארען ענדערונגען בלויז לגבי ארבייטער פון די פעראייניגטע שטאטען. וואס פלעגען אויפ'ן יסוד פון קאנטראקטען אריינקומען קיין קאנאדע, די דאזיגע ענדערונגען ריהרען אבער אין קיין פאל נישט אן די אלגעמיינע ביז-איצט פערפליכטענדע פארשריפטען פון דער אימיגראציע קיין קאנאדע.

ענגליש מיליטער אין אראבישע דערפער אגיטירט פאר א פרידליך צוזאמענלעבען

ירושלים, (יט"א). צוויי פלוטאנגען ענגליש מיליטער האבען די טעג בעזוכט דאס אראבישע דארף אבוגאש, וואס געפינט זיך אין שכנות מיט קרית ענבים און מוצא. די איינוואוינער פון דאזיגען דארף האבען זיך נישט בעטייליגט אין די אונרוהען אין ארץ-ישראל. דער מיליטער-אנפיהרער האט אויפגערופען אלע דארף-איינוואוינער אויף א פלאץ. די זקנים פון דארף האט מען געזעצט אינמיטען. און פאר דער גאנצער געמיינדע האט דער אפיציר גערעדט וועגען דער נויטווענדיגקייט פון איינהאלטען גוטע בעציהונגען מיט די שכנים, און אפהיטען דעם שלום.

ווי מען גיט איבער, זאל די מיליטערישע מאכט אין א"י האבען בדעה, צו מאכען אזעלכע בעזוכען אין אלע וויכטיגערע אראבישע דערפער, אומאפהענגיג דערפון, צי די דארף-איינוואוינער האבען זיך בעטייליגט אדער נישט בעטייליגט אין די לעצטע אונרוהען.

Dr. med. STUPEL

12 Szkolna 12

ספעציאליסט פאר הויט-, האר און וועגערישע קראנקהייטען

טענער-שוואכע, לישיי און ראק, רענטגען-שטראהלען און קווארץ-ליכט, עלעקטרא טעראפיע.

נעהמט אן פון 6 ביז 9 אין אוונט

צוריקגעקעהרט

די פאלעסיער שטאט-ראטען זאלען פונאנדערגעלאזט ווערען

ראוונע, (יט"א). אויף די מזרח-קרעסען פיהלט זיך איצט א קריזיס אין די שטאט-ראטען. עס געהען ארום קלאנגען, דאס אין בריסק, קאברין, ביאליסטאק, פינסק און סלאנים זאלען די שטאט-ראטען אויפגעלעזט ווערען. ווי בעקאנט, בילדען די יודען אין די דאזיגע שטאט-ראטען א מעהרהייט.

ראוונער שטאט-ראט בעשליסט

אנצורופען נייע גאסען מיט נעמען פון יודישע שריפטשטעלער

ראוונע. (יט"א). אויף דער לעצטער זיצונג פון שטאט-ראט איז בעשטעטיגט געווארען א ליסטע פון א רייה נעמען אויף נייע פראיעקטירטע גאסען, דערונטער געפינען זיך אויך נעמען פון י. ל. פרץ, שלום עליכם, ש. י. אבראמאוויטש (מענדעלע מוכר ספרים) י. ב. לעווינזאן (ריב"ל) און אנדערע.

„כל-נדרי" דורך ראדיא

פאריז, (יט"א). דאס ערשטע מאל וועלען היינטיגעם יאהר די יום-כפור-תפילות (כל-נדרי און טיילען פון מוסף) פון דער צענטראל-סינאגאגע טראנסמיסירט ווערען דורך ראדיא.

א גלענצענד גערעטעניש אין רומעניען

לויט ידיעות, וואס זענען דערהאלטען געווארען פון רומעניען, איז דאס היי-יאהריגע גערעטעניש דארט אויסגעפאלען זעלטען גוט. אזא גערעטעניש אויף ציבעל, פלאקס און קוקורוזע איז נישט געווען אין רומעניען זייט 76 יאהר. דער ווערט פון היי יאהריגען קוקורוזע-גערעטעניש ווערט אפגעשאצט אויף 35 מיליארד לעי (אנ'ערך 2 מיליארד און 100 מיליאן זל.) א העלפט פון דער קוקורוזע איז בעשטימט פאר עקספארט. די רומענישע גערעטעניש האט א וויכטיגע בעדייטונג אויך פאר פוילען. פון איין זייט וועט רומעניען קאנקורירען מיט די פוילישע לאנדווירטשאפטס-ארטיקלען און וועט זיי פערביליגערן, דערפאר אבער וועט זיך פערגרעסערן די קאנסומציע-קראפט פון דער רומענישער בעפעלקערונג, וועלכע פערברויכט פיל פוילישע אינדוסטרי ארטיקלען.

נייער פאלקסבלאט

דאס לאדזשער לעבען

נייער פאלקסבלאט

9
מיטוואך
ח
תשרי תר"צ

אקטאבער
זון-אויפגאנג 5.30
זון-אונטערגאנג 5.24

ר'האט געהאט „פרנסה" פון דינסטמיידלעך

אין אנהויב יאנואר פון לויפענדען יאהר איז פון איינעם פון די לאדזשער פולקען בעפרייט געווארען דער לעמבערגער זעלנער סטאניסלאוו קאלארושע-טשיק.

סטאניסלאוו איז געווען א רונדינער יתום און האט אויך אין ערגיץ נישט געהאט קיין קרובים, האט ער טאקע בעשלאסען צו פערבלייבען אין לאדז, וואו ער האט גערעכענט זיך איינצואָרדנען.

לאנג האט סטאניסלאוו זיך ארומגעדרעהט אי-בער די לאדזשער גאסען, און נישט געקאנט געפונען פאר זיך קיין פאסיגע בעשעפטיגונג.

דערווייל איז סטאניסלאוו אריינגעפאלען אין א שווינדזוכט-קראנקהייט.

דער מאגיסטראט-דאקטאר, צו וועלכען סטא-ניסלאוו האט זיך געווענדעט נאך הילף, האט איהם ערקלערט, אז די איינציגע רעטונג פאר איהם, איז גוטע פלעגע. אין גענפאל שטארבט ער אוועק אין א קורצע צייט. סטאניסלאוו האט דעריבער זיך אנ-געהויבען צו בעקענען מיט דינסטען פון רייכע היי-זער און יעדער פון זיי ערקלערט הייסע ליבע.

די נאאיווע שפחות האבען דעם פאצעט גענומען צו-טראגען גאנצע טעפ מיט די בעסטע מאכלים, וואס זיי האבען צוגעלקחנט ביי זייערע בעלי-בתי-טעס.

איינציגווייז האט סטאניסלאוו אנגעהויבען אפצו-שטאטען וויזיטען זיינע כלות אין די קיכען פון זיי-ערע בעלי-בתים.

דא האט ער ערשט בעמערקט, אז כמעט יעדע פון זיינע בעקאנטע „קאלעושאנקעס" גנבעט ביי די בעלי-בתיטעס פערשידענע שטובזאכען און בע-האלטען זיי ערגיץ אין א ווינקעל, אדער פערשליסען זיי אין זייערע קופערס.

סטאניסלאוו האט פערשטאנען, אויסצונוצען די גינסטיגע אומשטענדען און יעדעס מאל, ווען ער האט בעזוכט א א קאלעושאנקע האט ער נישט פערגעסען מיטצונעהמען א פעקעל, וואס זי האט בעהאלטען.

פערשטעהט זיך, אז די בעגנבעטע שיקסע האט קיין הויך „קידוש" נישט געקענט מאכען און א דאנק דעם טאקע האט סטאניסלאוו געקאנט פיהרען זיינע „גע-שעפטען" אומגעשטערט ווייטער.

3

צווישען סטאניסלאווס כלות האט זיך אויך גע-פונען א געוויסע העלענע לעווטשינסקא, וועלכע האט געדינט ביי א היגען יודישען פעלדשער. העלענע האט פונקט ווי איהרע קאלעושאנקעס גענומען וואס ס'האט זיך נאר געלאזט און ערגיץ וואו די געגנבעטע זאכען פערשטעקט.

סטאניסלאוו האט זיי אבער דערטאפט און אום בעמערקטערהייט אונטערגעהויבען. אזוי האט זיך אויך דא געפיהרט א לענגערע צייט. דערווייל האט העלענע אנגעהויבען אנצוקניפען ליבעס-בעציהונגען מיט איהר בעל-בית דעם יודישען פעלדשער. ביי אזא לאגע איז סטאניסלאוו שוין געווארען א נישט-געוואונשענער גאסט אין פעלדשערס הויז.

פון דעם שנך האבען געוואלט גערן פטור ווע-רען סיי העלענע און סיי איהר בעל בית. העלענע האט דעריבער אפגעהיטען ווען סטאניסלאוו האט א-מאל בעת א בעזוך מיטגענומען א פעקעל וועש און עפעס א סיגנעטעל, וואס זי האט גיך געהאט צוגע-גרייט אוועקצושיקען צו איהרע עלטערען אין דארף און האט וועגען דעם באלד געמאלדען דער פא-ליציי.

די פאליציי האט דורכגעפיהרט א גענויע רעווי-זיע ביי סטאניסלאווען און אייניגע זאכען ביי איהם טאקע געפונען און די איבעריגע זאכען, וועלכע ער האט געהאט ביי די שכנים פערמשכנט האט מען אויך אפגענומען.

די טעג איז סטאניסלאוו קאלארושעטשיק גע-שטאנען פאר'ן שטעטישען ריכטער פאוולאווסקי.

דער אנגעקלאגטער האט זיך נישט מודה געווען. ער האט ערקלערט, אז העלענע. פונקט ווי אלע אנ-דערע דינסטען האבען איהם אונטערשטיצט בלויז צוליב רחמנות. ער האט ביי איהר די אפגענומענע זאכען נישט גענגבעט. נאר זי האט איהם אליין גע-געבען. אז ער זאל זיי פערזעצען און זיך ראטעווען. די גאנצע מעשה וועגען דער גנבה איז אן אינטריגע מצד'ן פעלדשער, וועלכער וויל אזוי-ארום פטור ווערען פון א נישט-געוואונשענעם קאנ-קורענט אזוי ווי די ארויסגערופענע מצד דער בע-שולדיגונג עדות האבען אויך נישט געקאנט בעשטע-טיגען די שולד פון אנגעקלאגטען האט דאס געריכט סטאניסלאוו קאלארושעטשיקען בעפרייט.

רשימות פון יאהרגאנג 1907, 1908 און 1909

(—) היינט, מיטוואך, דארפען זיך מעלדען אין לאקאל פון מיליטעריש-פאליציייאישען ביורא ביים מאגיסטראט (פיעטריקאווער 212) פון 8 פריה ביז 3 נאכמיטאג די יונגעלייט, וואס זע-נען געבוירען געווארען אין 1909 י. וועלכע וואוינען אויפ'ן שטח פון 3 פאליציי קאמיסאריאט און וואס זייערע נעמען הויבען זיך אן מיט די בוכשטאבען

E F G

מארגען — די, וואס וואוינען אויפ'ן שטח פון 3-טען פאליציי-קאמיסאריאט און זייערע פאמיליען-נעמען הויבען זיך אן מיט די בוכשטאבען.

H Ch I J K

בוימער אין די לאדזשער גאסען

(מ) די אפטיילונג פון די שטעטישע פלאנטאצ-יעס האט אנגעהויבען צו פערפלאנצען מיט בוימער די לאדזשער גאסען. אין דער ערשטער רייהע ווערען בעפלאנצט מיט בוימער די גאסען, וואו די בוימער זענען פערטריקענט געווארען פאראיאהרען, זייער צאהל דערגרייכט 7000. פרילינגס-צייט זענען 5,000 בוימער שוין פערפלאנצט געווארען.

היט אייערע קינדער!

(—) אויף פעטריקאווער 66 האט זיך די 2-יאהריגע רוסיא בלייבערג, וועלכע איז איבערגעלאזט געווארען אהן אויפזיכט אויסגעטרינקען א גרעסערע ראזע טערפעטין. די ארויסגערופענע פאגאטאוויע האט איהר ערטיילט הילף און אין א שווערען צו-שטאנד אפגעפיהרט אין שפיטאל.

פון ארבייטס-געריכט

(וו) די ארבייטערין יוליא קוביאק האט איינ-געקלאגט די פירמע ק. ט. בוהלע אויף 75 זל. פאר צוויי וואכען אורלויב, וועלכע זי האט נישט בעקומען איידער מען האט איהר אפגעזאגט פונ'ם פאסטען. דאס געריכט האט דער ארבייטערין צו-געפסק'ענט די 75 זל.

* * *

פנחס יאקובאוויטש האט איינגעקלאגט די פירמע דיאמענט (פולנאצנא 10) אויף 759 זל. פאר 2 וואכען אורלויב און 2 וואכען קינדיגונג. דאס געריכט האט צוגעפסק'ענט 240 זל.

* * *

דער ארבייטער יוזעף יוזוויאק (זאווישא 9) האט איינגעקלאגט די פירמע פושיגורסקי (פאלוד-ניאווא 68) אויף 1132 זל. פאר ארבייטען אין די יום-טוב-טעג און איבערשטונדען. דאס געריכט האט צוגעמשפט יוזוויאק'ן 222 זל. און די איבריגע פרעטענזיעס אפגעזאגט.

א קרבן פון ארבייטסלאזיגקייט

(2) אין קאנסטאנטינער וואלד האט זיך פער-סמט די 21-יעהריגע יאנינא אנדזשעיעווסקא. צוליב הונגער און נויט, ווייל זי איז שוין א לענגערע צייט ארבייטסלאז.

פאגאטאוויע האט איהר אפגעראטעוועט פון טויט.

אין קינא
SPLENDID
פילם
???

אורטייל אין מארד-פראצעס

אינגאנצען פריי, און 10 חדשים טורמע

(2) נעכטען 10 אינדערפריה איז פארגעקומען די ווייטעריגע זיצונג פון מארד-פראצעס געגען וולאדיסלאוו פאטשיארעק און יוזעפא מילער. עס איז אויסגעהערט געווארען דער עקספערט ד"ר הורוויטש. נאכדעם האט גערעדט דער פראקוראר און די פערטיידיגער.

ארום 1 א זייגער איז געמאכט געווארען א הפסקה.

פארנאכט האט דאס געריכט ארויסגעטראגען פאלגענדען אורטייל: יוזעפא מילער ווערט בעפרייט וולאדיסלאוו פאטשיארעק — פערמשפט אויף 10 חדשים טורמע אראפרעכענענדיג דעם פרעווענטיוו-ארעסט.

אפילו מיט א „סטראשאק" מוז מען זיין פארזיכטיג

שווינדעלייד אומגליק מיט א יודישן נאכט-וועכטער

(2) אין פאבריק פון עדוארד פאביאצקי (קא-ראלעווסקא 62) איז נעכטען פארגעקומען פאלגענ-דער אומגליקס-פאל.

אלס נאכט-וועכטער פון דער פאבריק איז אנגעשטעלט א געוויסער משה בלאכמאן.

כדי אפצוסטראשען גנבים האט בלאכמאן זיך געקויפט א „סטראשאק" און נעכטען אנגעהויבען מאניפולירען מיט איהם, פלוצים האט דער „סטרא-שאק" אויסגעשאסען, און א סנאפ פייער האט גרוי-זאם אפגעבריענט דעם אומגליקליכען ראס פנים, אויפ'ן געשריי פונ'ם פערוואונדעטען זענען אנגע-לאפען די ארבייטער, וועלכע האבען באלד ארויסגע-רופען די פאליציי. מען האט דעם פערוואונדעטען אפגעפיהרט אין שפיטאל וואו מען האט קודם-כל ארורכגעפיהרט די אפעראציע ארויסצונעהמען פון די אויגען דעם פולווער-שטויב. די דאקטוירים צווייפלען אבער צו עס וועט זיך איינגעבען צו דערהאל-טען בלאכמאנען ביים לעבען.

געשווינדעלט אין ווילנא

און אנטלאפען קיין לאדז

אין ווילנער אויספארשונגס-אמט האט זיך גע-מאלדען דער דארטיגער תושב ס. ראשים (פא-פאווסקע גאס נומ' 30) וועלכער האט אנגעקלאגט א געוויסען ברוך ציקלים אין שווינדעל און גנבה.

לויט ראשיסעס רייד קומט אויס, אז דעם 9-טען פון פערגאנגענעם חודש האט ער זיך בע-קענט מיט א געוויסען ברוך ציקלים, וועלכער האט איהם פארגעלייגט ארורכצופיהרען א געשעפט.

היות ברוך ציקלים האט נישט געהאט וואו איינצושטעהן האט ראשים איהם איינגעלאדען צו זיך. אויף מארגען פריה איז ראשים ארויס פון שטוב, איבערלאזענדיג דארט ציקלים'ן. ווען ראשים האט זיך צוריקגעקעהרט האט ער זיך איבערצייגט, אז ציקלים איז נעלם געווארען צוזאמען מיט זיין טשע-מאדאן, חוץ דעם האט ער אבער זיך באלד איבער-צייגט, אז צוזאמען מיט ציקלים'ן איז נעלם געווארען זיין האנד-זייגערל וועלכען ער — ראשים האט געהאט איבערגעלאזט אין שטוב און 147 גילדען, וועלכע ער האט גענומען ביי איהם אלס האנד-געלד אויף ארורכצופיהרען א געשעפט. איצט זאל ראשים האבען בעקומען א ידיעה, אז ברוך ציקלים געפינט זיך אין לאדז.

דער ווילנער אויספארשונגס-אמט האט וועגען דעם געמאלדען דעם לאדזער אויספארשונגס-אמט, וועלכער דארף פעסטשטעלען אויב ווי ווייט ריכטיג איז ראשים אנקלאגע.

פערזאמלונג פון וואוינונגס-קאאפעראטיוו

ביי די מאגאזין-שניידער

ביז נישט לאנג איז די אידעע פון וואוינונגס-קאאפעראציע פרעמד געווען אויף דער יודישער גאס. דער געוואלטיגער דירות-נויט, וואס בעדראהט א-מערסטען א גרויסע טייל האנדווערקער, וועלכע מוזען פיהרען די מלאכה אין שטוב, האט בעוויזען די האנדווערקער אנפיהרערשאפט צו פערטראכטען זיך וועגען קאטאסטראפאלען צושטאנד פון זייערע מיטגלידער.

דער פעראיין פון שניידער-כאלופניקעס, אל. 1. מאי 2, וועלכער ציילט א פאר טויזענד נפשות, האט אין חודש יאנואר ד. י. דעם ערשטען שריט געמאכט אויף דעם געביט.

זונטאג איז פארגעקומען אן אויסערארדענטלי-כע פערזאמלונג פון וואוינונגס-קאאפ., וועלכע האט בעדארפען אויפקלערען פאר די מיטגלידער דעם גאנג פון דער ארבייט. דער פרעזעס ה' דאראשיצקי, האט איבערגעגעבען וועגען אלע דערגרייכונגען און אויך שטערונגען, וואס האבען זיך געשטעלט אויפ'ן וועג ביז די איצט אנגעטוענער ארבייט. די ערשטע שוועריגקייט האט זיך ארויסגעוויזען ביים קויפען א פלאץ, וועלכער מוז זיך געפינען אין צענטרום פון שטאט און דער קאאפעראטיוו האט ליידער נישט געהאט די גרויסע געפאדערטע סומען. דאך האט די פערוואלטונג נאך גרויס מיה אזא פלאץ אויסגעפונען (פאנסקע רוג זאווארזקע) די פערוואלטונג האט זיך אויך בעמיהט וועגען פערשידענע פלענער פאר'ן הויז און בקרוב זאל געלעגט ווערען דער גרונדשטיין פאר'ן בנין.

ה' מארק פיין האט ערקלערט, אז ער שטעלט זיך, אהן שום מאטעריעלען נוצען, צום דינסט פון יודישער קאאפעראציע, ער האט ארומ-גערעדט דעם פלאן פון ערשטען הויז פון וואוינונגס-קאאפעראטיוו און גערופען די מיטגלידער צו געדולד און אויסדויער און זיי וועלען דערפאר האבען אנ'-אייגענע בעקוועמע היים.

צום סוף איז אפגעגעבען געווארען א בילאנס און עס איז ארויסגעטראגען געווארען אנערקענונג פאר דער פערוואלטונג.

געוואלדיגע דארף-שרפות

נעכטען נאכמיטאג איז אין דארף זאוואדא ביי ראדאמסק אויסגעבראכען א שרפה. ביז די ראדאמסקער פייערלעשער זענען אנגעקומען איז שוין כמעט דאס גאנצע דארף געשטאנען אין פלאמען. מיט דער פייערלעשער-אקציע האט אנ-געפיהרט דער ראדאמסקער סטאראסטא שער. דאס וואסער האט מען געצויגען פון דער ווארטא.

ס'זענען אפגעברענט געווארען 39 הייזער מיט אלע געהילפס-געביידעס. דער היזק בעטרעפט איבער א האלבען מיליאן זל.

די פאליציי פיהרט אן אויספארשונג, כדי פעסטצושטעלען די סבות פון דער שרפה.

* * *

(2) אין א צווייטען דארף סיליניצקא פון זעלבען קרייז זענען נעכטען אפגעברענט געווארען 15 ווירטשאפטען. די סבה פון דער שרפה איז נישט פעסטגעשטעלט געווארען. דער היזק בעטרעפט 150 טויזענד זל.

* * *

כמעט אין דער זעלבער צייט האט אויך אויסגעבראכען א שרפה הינטער ראדאמסק אין דער ווירטשאפט פון וול. זשעלינסקי. די ראדאמ-סקער פייערלעשער האבען די שרפה איינגעלאשען.

אלטווארג-הענדלער מוזן האבן ערלויבנישן צו האנדלען

(מ) דער אינדוסטריע אמט ביי דער וואיע-וואדזטווע האט מיטגעטיילט דעם אינדוסטריע-אמט ביים מאגיסטראט, אז די אויפקויפער פון אלטווארג דארפען בעטראכט ווערען אלס הוזירער, זיי מוזען דעריבער בעקומען פון אינדוסטריע-אמט ביים מא-גיסטראט ערלויבנישען אויף צו פיהרען זייער האנדעל.

נקמה פון אן אייפערזיכטיגע כלה

אונטערגעצונדען איהר חתנ'ס פערמעגען

(2) אין פיעטרקאווער קרייז-געריכט איז נעכ-טען בעהאנדעלט געווארען דער פראצעס געגען דער בעלכאטאווער איינוואוינערין מאריאנא גוטקנעכט, וועלכע האט אויס נקמה אין איהר חתן לעאן לע-כערט, וועלכער האט אויף א פערוויילונג געפלירטעוועט מיט אן אנדערער, אונטערגעצינדען זייז בעל-הבית'שקייט. דאס פייער האט פערברענט דעם חתנ'ס גאנצע פערמעגען.

דאס געריכט האט פערמשפט די אייפערזיכטיגע אונטערצינדערין אויף 3 יאהר טורמע, פערטוישען אויף אויסבעסערונגס-הויז.

Dr. med. I. WAJNBERG
Cegielniana 47, tel. 26-02
צוריקגעקעהרט
אינערליכע קראנקהייטען.
ספעציעל פאר לונגען- און הארץ-קראנקהייטען.
בעשטראהלונגען און קינסטליכע בערג-זון.
נעמט אן אין דער לעמשניצע זנערושער 17 פון 6—7 אוו.
און דער היים פון 3—5 נאכמיטאג.

שענדונג פון ספרי-תורות אין יעזיעזשאני

כוליגאנעס האבען זיך אריינגעריסען אין בית-המדרש און אין א שוהלעבעל און ארויסגעווארפען אויף דער ערד ספרי-תורות, משניות'ן, גמרות, ספרים און טליתים

לעמבערג. יעזיעזשאני איז דינסטאג אויפגערודערט געוואָרען פון א מוראדיג געשעהעניש. אומבעקאנטע כוליגאנעס האבען זיך אין דער נאכט פון מאנטאג אויף דינסטאג אריינגעריסען אין קירזשנער שוהלכעל און אין בית-המדרש און געשענדעט ספרי-תורות, גמרות און אנדערע ספרים.

דער שמש דערצעהלט וועגען דעם: ווען איך בין אינדערפריה געקומען אין שוהלעכל וואגען סליחות און געעפענט די טיר, האט זיך פאר מיר אנטפלעקט א שרעקליך בילד. א פענסטער פון שוהלעכל איז געווען אויפגעריסען און אויף דער ערד איז געלעגען א ספר-תורה אהן א יהעמדעל אינגאנצען אויפגעוויקעלט, דער „יד" פון ספר איז געווען אוועקגעווארפען אין א ווינקעל, און דאס זילבערנע קייטעלע פון דער „יד" פעהלט. א טלית און ספרים זענען געווען צעווארפען אויף דער ערד.

אויך אין בית המדרש זענען די אומבעקאנטע ברואים אריין דורך די פענסטער, וואס זיי האבען אויפגעריסען, זיי האבען אויך אויפגעריסען די שאפע מיט די ספרים, ארויסגעווארפען די גמרות, משניות'ן און אנדערע ספרים. עס קאן זיין, אז זיי וואלטען זיך געווען געוועזען צו די ספרי-תורות נאר פון גליק געכטיגט אין בית-המדרש א יוד, וועלכער ווערט גערופען אין שטאט ברודל בעל-תשובה, וועלכער האט זיי נישט וויעגדיג געשטערט אין דער ארבייט.

[...] דערצעהלט: 1 א זייגער בייטאכט האט זיך [...] געדרוקט, או מען פארעט זיך ביי די ספרים, צו מיינע אויערען איז צוגעקומען א פערדעכטיגע נערוויש. איך האב לכתחילה געמיינט, אז דאס הולען אזוי די שטשורעס, אבער ווען איך האב דערזעהן, אז צום קלאפען נעהמט נישט קיין עק, האב איך אנגעהויבען הוסטען און בכלל אנגעמאכט א רעש. דאס טומלען האט טאקע תיכף אויפגעהערט. דאס האבען הפנים די כוליגאנעס געמאכט פליטה.

דער ראזיגער פאקט פון שענדען ספרי-תורות האט אין שטאט און אין דער סביבה ארויסגערופען גרויס פערביטערונג, מען רעכענט, או מען האט דא צו טון מיט ריזעלע חברה-לייט, וואס האבען מיט צוויי וואכען צוריק אריינגעווארפען שטיינער אין יודישע הייזער און מיטען דער נאכט, ווען מען איז געשלאפען.

די פאליציי פיהרט די אויספארשונג.

אפגע'גט סיוויב, פערפירט א ישוב'ניצע

און וויל נאך התונה האבען מיט א רייך מיידעל

אין א שטעטעל נעבען ביאליסטאק קערט זיך איצט וועלטען:

מיט א צייט צוריק האט דא געוויילט געשעפט־ליך עטליכע טעג א שווארץ־חנ'עוודיגער התונה־געראטער יונגערמאן פון א דערבייאיגער שטעטעל, וועלכער האט שטארק נושא־חן געווען ביי א.ע פרייליינס, און איינע פון זיי — א שעהן מיידעל, א טאכטער פון פערמעגליכע עלטערן, האט זיך אין איהם פערליבט איבער די אויערן.

ווען דער יונגערמאן איז צוריקגעפאהרען צו זיך אין שטעטעל, האט זיך דאס פריילין [...] איהם פערבענקט און אין א שעהנעם פריהמארגען האט זי זיך דארט אראפגעלאזט, פלומרשט געשעפטליך, און פערפאהרען גלייך צו איהר געליבטען אין שטוב.

זיין ווייבעל האט לכתחילה גארנישט חושד גע־ווען — פערקעהרט זי איז נאך געווען צופרידען, וואס איהר מאן איז געוונגען אנצוקניפען געשעפטליכע בעציהונגען מיט אזעלכע פערמעגליכע מענשען, און זי האט דאס פריילין צוגעזעהען אויפ'ן שעהנסטען און בעסטען אופן.

ווען זי איז אבער אויף מארגען צופעלג אריין אין א זייטיגען צימער, האט זי דארט געטראפען איהר תכשיט מיט דעם מיידעל אין א פערליבטער פאזע. זי האט פערשטעהט זיך, באלד געמאכט א סקאנדאל און דאס מיידעל איז צוריקגעפאהרען אהיים, אבער אין עטליכע טעג ארום איז אויך דער יונגערמאן נעלם געווארען.

זעקס חדשים איז פון איהם קיין זכר נישט געווען; און מיטאמאל איז ער אראפגעקומען צו זיין ווייב און דערקלערט, אז ער וויל איהר אפגט'ן. און אויב זי איז נישט מסכים וועט ער סיי ווי סיי ענטלויפען און איבערלאזען אנ'עגונה, און עס האבען נישט געהאלפען איהרע טרעהרען און די רייד פון מענשען, וועלכע האבען זיך אריינגעמישט — זי האט געמוזט גט און ער איז גלייך אוועקגעפאהרען צו זיין געליבטער אין שטעטעל און מ'האט זיך גע־נומען גרייטען צו דער החונה.

פלוצלינג איז קיין א. אראפגעקומען אנ'על־טערער יוד, א ישובניק, מיט א טאכטער פון 17 יאהר, וועלכער האט זיך נאכגעפרעגט אויפ'ן יונ־געמאן און טרעפענדיג איהם אין גאס האט ער איהם אנגעהויבען מכבד זיין מיט א שטעקען.

אין שטעטעל איז באלד געווארען אנ'אויפגעלויף און דא האט זיך ארויסגעוויזען אזא מין געשיכטע: בעת דער יונגערמאן איז געהאט אנטלאפען פון ווארען פון דעם ווייב, האט ער אפגעריכט „גלות" אין דארף ביי דעם ראזיגען ישובניק און פערפיהרט זיין 17-יאהריגע טאכטער, וועלכע געפינט זיך איצט אין אנדערע אומשטענדען...

פערשטעהט זיך, אז דעם רייכען מיידעל'ס על־טערען ווילען שוין מעהר פון שידוך נישט וויסען, אבער זי אליין איז נאך אלץ פערליבט און איז גרייט מיט איהם חתונה האבען.

מיט וואס דאס אל קוועט זיך ענדיגען איז נאך נישט בעוואוסט, אבער אין א. איז דערווייל פרעהליך.

די לאגע איז צפת

ירושלים, (י. ט. א.) דער קווארטאל פון די ספרדישע יודען אין צפת איז פולשטענדיג צושטערט. אין די יודישע הייזער האט זיך אריינ־געקליבען אראבישער ערב-רב, פערשידענע פער־ברעכערישע עלעמענטען פון דער אונטערוועלט ווי נאר עס פאלט צו דער אוועגד, בעלעסטיגען זיי די זעלטענע יודישע דורכגעהער, ווארפען שטיינער, בעשפייען א. ד. גל.

א געוויסער יונגער אראבער אין צפת, פי״. וועלכען מען האט געפונען א רעוואלווער, האט זיך מודה געווען, אז ער האט איהם בעקומען פון א עפענדי. ער האט אבער באין אופן נישט גע־וואלט אויסזאגען דעם נאמען פון עפענדי.

פון אלע שכנים אין דער נאהענט פון צפת בעציהען זיך די דרוזען אמפריינדליכסטען צו יודען. בעת דער שחיטה אין צפת האבען פיל דרוזען אויסבעהאלטען אין זייערע הייזער ענטלא־פענע יודען. איצט זענען די דרוזען די איינציגע' וואס שמעלען צו שפייז פראדוקטען די אין צפת געבליבענע יודען.

83-יעהריגער מוסולמענישער גייסטליכער טיידעל די אראבער

ירושלים (יט"א) פון צצת טיילט מען מיט: בעת אין דעם דארטיגען מעטשעט האט א 83-יעהריגער מולר פון דער אמבאגע געטאדעלט די מוזולמענער דערבאר, וואס זיי האבען געמאכט א בלוט באד צווישען זייערע אונשולדיגע יודישע שכנים און זיי גערופען צו תשובה טון אויף זיי־ערע זינד, האט א יונגער אראבישער רעגירונגס־בעאמטער איהם איבערגעריסען מיט די ווערטער: „איהר שטערט דעם הייליגען מוסולמענישען קריג". דער גרייז-גרויער גייסטליכער איז לסוף געווען געצוואונגען צו פערלאזען די אמבאגע.

אראבישע אדוואקאטען פערלא־זען דעמאנסטראטיוו

א געריכטס-זיצונג אין ירושלים

ירושלים, (יט"א) דאס ירושלימער געריכט בעטראכט איצט אונטער דעם פארויץ פון בארען־קאמיסאר אבראמסאן די פראגע, וועלכע דערפער אין שכנות פון ערטוף דארפען קאלעקטיוו בעשטראפט ווערען פאר דער בערויבונג און פערניכטונג פון דער האזינער קאלאניע. די אראבישע אדוואקאטען האבען געפאדערט, אז פון קאלעקטיוו־שטראפען זאלען בעפרייט ווערען די דערפער, וואו וועלכע עס איז אייניגע וואזינער זייערט זענען שוין בעשטראפט געווארען אין אינדיווידועלע פראצעסען, ווען דאס געריכט האט די דאזיגע פארערונג אפגעווארפען, האבען אלע אראבישע אדוואקאטען רעמאנסטראטיוו פערלאזען די געריכטס-זיצונג.

דער בארען־קאמיסאר, אבראמסאן געוו. קאמיסאר פון די צפונ־דיסטריקטען פון א"י, איז צוליב זיין יודיש־קלינגענדען נאמען, אפט אנגעגריפען גע־ווארען אלס יוד. באמת אבער איז ה' אבראמסאן אנ'ענגלאנדער.

ענדע אותיות פון יודישען אלף-בית ווערען אפגעשאפט אין אוקראינע

מאסקווע, (יט"א) די ענדע אותיות ך, ץ, ם, ן, ף, זענען אפגעשאפט געווארען פון העם יודישען אלף-בית אויף אוקראינע לויט א פעראר־דנונג פון אוקראינישען בילדונגס־קאמיסאריאט. אויפ'ן סמך פון דער פעראָרדנונג וועלען אין נייעם לערן־יאהר אין אלע יודישע קינדער־שולען אויף אוקראי־נע ארויסגעווארפען ווערען די ענדע־אותיות פון גע־ברויך, צוליב דעם, וואס די יודישע צייטונגען, אין סאוויעט־רוסלאנד האבען נישט גענוג שריפט וועלען זיי נאך דערווייל ערשיינען טיילוויז מיט ענדע־אותיות.

ענדליך
האבען זיך אלע איבערצייגט אז די פאטענטירטע פעלד-בעטען
PALMA-PATENT
וועלכע זענען פערזעהען מיט דער שוץ-מארקע זענען די פראקטישסטע און דויערהאפטסטע
מיט א גאראנטיע אויף 3 יאהר, עמפפעהלען מיר אויף לאגער.
אויסערדעם בעזיצען מיר אין א גרויסען אויסוואהל
ניקעל-בעטען, ניקעל-קינדער-בעטען, טיש-בעטען, [...]
סינדער-וועגעלעך, סינדער-בענקעלעך אויף רעדלעך. מעטער-מאס.
מאטראצען, גאבענס, שאפאווע און קאנאדיסקע, קאזעטקעס און טאפטשאנעס
בעמערקונג: בעטלעך מיט ווענטלעך ווייס און גרויע 17 זל., פאלאווע-בעטלעך 14 זל.
רעיעלע בעהאנדלונג. -- פאבריקס-פרייזען. -- זעטליכע רעפעראטורען.
הויז לאדז, פולנאצנא 24, טעל. 31-85 דעמייל

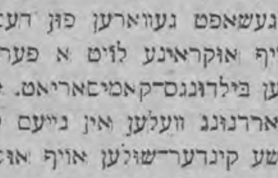

Dr. med. J. Lubicz
ORTOPEDA, Gdańska 28, tel. 41-46
קראנקהייטען פון די ביינער, געלענקען,
פערקרימונגען פון די פלייצעס און גלידער.
איינענע פראצאוניע פון ווענדליכע ארטאפעדיש
אפאראטען, ווי: תפלאדקעס אויף פלאטפוסען, קונסט־ליכע פיס, גארסעטען א. ז. וו. קאנסולטאציע פון 5—7 אוו.
צוריקגעקעהרט.

דער מאלפע-מענש

(31 (סענסאציאנעלער ראמאן)

— איך האב עס געהערט דערצעהלען פון איינעם א דינער. איהר האט איהם אויסגעהיילט א צובראכענעם פינגער.

— איך פערנעהם זיך שוין לאנג נישט דער־מיט, — האט לאנגוואל א זיפץ געטון — עס טוט מיר זעהר לייד... ס'איז א פיינער, אידעלער בערוף.

— אלענפאלס, — האט איהם מיסטער גרעג־גארי איבערגעשלאגען — אויב מ'קאן אייך אפילו נישט קויפען, זענט איהר, אלענפאלס, נישט קיין פלאפלער; איהר קאנט האלטען א סוד, און דאס סאקי דארף איך... ביי מיר אין שטוב ליגט א קראנקע פרוי. צו דאקטוירים וויל איך זיך נישט ווענדען, מחמת כ'וויל זיי נישט אנפער־טרויען מיינע פערזענליכע ענינים. איהר אבער איז — אנ'אנדער זאך... צי וואלט איהר זי נישט געוואלט בעהאנדלען?

דער אלטער האט פערטראכטערהייט א טשמאקע געטון מיט די ליפען.

— כ'וואלט זעהר צופרידען געווען, נאר כ'האב מורא... מיינע מעדיצינישע קענטעניסען זענען פערעלטערט געווארען... דאס איז אייער דינסט?

— אזנ'ערך! — האט קירץ געענטפערט דער בעראנעט — ווען קענט איהר זיין ביי מיר?

— איך קאן מיטגעהן מיט אייך! — האט לאנגוואלט א זאג געטון.

ער איז ארויס פונ'ם זאל, און אין א ווילע איז ער צוריקגעקומען אנגעטון אין זיין לאנגען גרויסען סורדוט.

דער באראנעט האט פערוואונדערט בעטראכט דעם סורדוט און א שמייכעל געטון.

— פונוואנען האט איהר געפאקט דעם אלט־מאדישען מלבוש?

— פאר מיר איז ער תמיד ניי, — האט דער אלטער געענטפערט מיט שטאלץ — די איצטיגע מלבושים האבען לויט מיין מיינונג נישט קיין טעם און נישט קיין ריח... זיי האבען אין זיך נישט קיין גייסט, און זיי רופען ביי מיר ארויס אנ'עקעל-געפיהל.

צופרידען האט ער א גלעט געטון די פא־לעס פון זיין סורדוט.

— אזא אלטער מענש, ווי איך בין, מעג האבען זיינע קאפריזען. נישט וואהר, מיסטער ברעגארי?..

אין דערזעלבער צייט, ווען דער אלטער לאנגוואל איז געגאנגען מיט'ן באראנעט אין דעם שלאס „גריף-טאוערס", איז מאריס בראקמאן אנ־געקומען אין דזשעק נעוובארט'ס קאבינעט, וואוּ־אהין ער איז ארויסגערופען געווארען דורך אנ'־איילינג בריוועל.

— כ'האף איהר זענט אויף מיר נישט בייז, וואס איך האב אייך מטריח געווען, — האט זיך דער אלטער רעזשיסער אפגערופען, דערלאנגענ־דיג מאריס'ן א שטול — איך האב אייך געוואלט מיטטיילען א געוויסע זאך. איהר געדענקט די אויפנאהמע, וואס מיר האבען געמאכט אין „גריף טאוערס"?

— זעלבסטפערשטענדיג, געדענק איך!

— איך וויל אייך ווייזען איין אויפנאהמע מיט א טורעם אין דעם הינטערשטען פלאן, און כ'וויל זיך דערוויסען, וואס איהר וועט זאגען אויף דער דאזיגער אויפנאהמע.

נישט וויסענדיג, וואס דער אלטער פערלאנגט פון איהם, האט זיך מאריס א פערוואונדערטער געלאזט נאכגעהן נאך איהם אין לאבאראטאריע.

— איך האב בעפוילען פערגרעסערען די אויפנאהמע און מאכען אנ'אפדרוק ספעציעל פאר אייך. בעסער וועט אבער זיין, ווען איך וועל אייך די אויפנאהמע ווייזען אויפ'ן עקראן.

נעוובארט האט אנגעשטעלט דעם פראיעק־ציאנס-אפאראט און פערלאשען דאס ליכט.

— ווענען וואס האנדעלט זיך? — האט מא־ריס נייגעריג א פרעג געטון.

— איך פערשטעה עס אליין נישט, — האט זיך דער אלטער פערטראכטערהייט א קראץ געטון דעם קאפ — באלד וועט איהר אליין זעהן!

דער אפאראט האט אנגעהויבען צו רוישען. אויף דעם קליינעם עקראן איז דערשינען די סצענע, וואס איז פאטאגראפירט געווארען אין „גריף טאוערס".

מאריס האט תיכף דערקאנט אדעלען און קאבאלי'ן, וועלכער איז געשטאנען נעבען איהר. די יונגעלייט האבען זיך דערקלעהרט אין ליבע.

הינטער זייערע פלייצעס האט זיך געהויכט די שטיינערנע וואנד פונ'ם טורעם, און מאריס האט צום ערשטען מאל דערזעהן אויבען א קליין פענסטערל.

— כ'האב איהם פריהער גארנישט בעמערקט!

— האט ער ארויסגעמורמעלט.

— אט דאס פענסטערל סאקי האב איך אייך געוואלט סאקי ווייזען! — האט נעוובארט געענט־פערט, קוקענדיג ווייטער אויפמערקזאם אויפ'ן עקראן.

דאס פענסטערל האט זיך שטארק דער־נעהנטערט.

ערשט איצט האט מאריס דערזעהן אין מי־טען פון איהם א פרוי מיט צושויבערטע האהר און מיט'ן אויסדרוק פון אונמענשליכער שרעק אויפ'ן פנים.

פערצווייפעלט האט זי אויפגעהויבען די האנד, ווי בעמיהענדיג זיך עמיצען רופען צו הילף, — מעגליך, אז נעוובארט'ן גופא, וועלכער האט אנגעפיהרט מיט די אויפנאהמעט.

איידער אבער מאריס האט בעוויזען קומען צו זיך פאר פערוואונדערונג, איז די געשטאלט פון דער יונגער פרוי פערשוואונדען מיט אזא שנעלקייט, ווי ס'איז דערשינען.

עס האט געמאכט דעם איינדרוק, ווי עמיצער וואלט זי פלוצים פון הינטען מיט כוח אפגע־שלעפט פון פענסטער.

— וואס וועט איהר זאגען דערצו? — האט נעוובארט א פרעג געטון.

מאריס האט זיך פערטראכט...

(פארזעצונג קומט).

Optik

M. HERSZKORN

ביטע זיך צו איבערצייגען!

אז אמבעסטען און אם־בילינגסטען קויפט זיך **ברילען און בינאקלען**

נאר אין אפטישען געשעפט פון

מ. הערשקארן, פשעיאזד 2

(רוג פיעטריקאווער)

ברילען און בינאקלען ווערט צוגעפאסט לויט קרעמליכע פארשרייבונגען. בעמ.: רעפעראטור פון ברילען און לארנ־יעטען ווערט אויסגעפירט שנעל און ביליג. 8966

ארבייטער!

אויף זעהר גינסטיגע בעדינגונגען, אויף אויסצאה־לונגען גיבען מיר אייך ביליגע אפאראטען

ראדיא

קומט הערען, דער קויף איז נישט פערפליכטענד

מיר ווילען

אייך העלפען אין קויף

Polskie Radjo

Inż. J. KRZYŻANOWSKI i S-ka

6866 **Andrzeja Nr. 4.**

זיידענע טיכלעך

נעשטיקטע ביליג צו בעקומען אין

ATELIER PRZEMYSŁU ARTYSTYCZNEGO

Łódź, ul. Piotrkowska 81, tel. **55-99**

MIEJSKI KINEMATOGRAF OSWIATOWY

Wodny Rynek (róg Rokicińskiej).

Od dn. 8.X do 14.X. 1929 r.

Dla dorosłych:

PREZYDENT

W rolach głównych: **SUZY VERNON, M. MALIKOW, Iwan MOZŻUCHIN**

Dla młodzieży:

Tom i Tonny zwyciężają

Dramat sportowy w 8 aktach.

Następny program: **BURZA nad AZJĄ**

PORADNIA WENEROLOGICZNA

פון דאקטוירים־ספעציאליסטען

זאוואדזקא 1.

נאר פאר ווענערישע הויט־קראנקה. און מענער־שוועכע אנאליזען פון בלוט און אויספלוס אויף סיפיליס און טריפער. קאנסיליומס מיט ספעציאליסטען פון אורא־לאגישע און נערווען־קראנקהייטען. קווארץ־לאמפ. עלעקטרישער הייל־קאבינעט קאסמעטיק.

-- פעטיג פון 8 פריה ביז 9 אווענד. --

פון 11 ביז 12 ביי טאג און פון 2 ביז 3 נאכמ.

נעמט אן א פרוי־דאקטאר נור קינדער און פרויען

זונטאג פון 9 פריה ביז 2 נאכמיטאג.

- בעזונדער ווארטע־צימער פאר פרויען. -

וויזיט 3 זל.

DR. MED.

A. URYSON

אינערליכע קראנקהייטען

צוריקגעקעהרט.

נעהמט אן פון 3 ביז 5 נאכמיטאג.

Konstantynowska 20, telef. 35-85.

Rutynowana

NAUCZYCIELKA

udziela lekcji polskiego

dzieciom i dorosłym. 8186

PAŃSKA 27, m. 13.

א פעהיגער

יונגערמאן

זוכט א פאסטען ביי וואס ס'זאל נישט זיין. ס'קען אויך זיין צו שריפטליכע ארבייט. בעסטע רעפערענצען. אפערטען אונטער "Sz" אין אדמ. פון דער צייטונג אדער טעלעפאניש 38 76. 7966

א רוגאווע געוועלב

מיט 2 שויפענסטערס און ערשטקל. איינריכטונג פון זאפארט ביליג צו פער־דינגען צוליב אבריזע. צו ערפאהרען דרעווגאוו־סקא 34, ביי גערשט. מעקלערס געוואונשען. —

א יונגעל

צו סוויטער = צודאטען

קען זיך מעלדען זאפארט

ביי **פייגענבוים**

גדאנסקא 10.

צוליב אבריזע

איז פון שוין צו פערדינגען א שעהן פארמירטע בודקע מיט א שוסטער־ווערקשטעל מיט מכשירים ביליג. עס קאן אויך זיין אלס וואוינונג צו בעזיכטיגען יעדען טאג פון 12–4 נאכמ. אין כוינע דאלנא 12 מעקלערס, געוואונשען. 9917

Dr. ADAM

GROSGLIK

Al. Kościuszki 27

tel. 51-78

הויט־און ווענערישע קראנקה רענטגען און ליכטהיילאינסט. נעמט אן פון 4—7 אין אווענד

צוריקגעקעהרט

Dr. med.

W. EYCHNER

גינעקאלאג־אקושער

זגערזשער 41.

טעל. 84-72

נעמט אן פון 6–8 אווענט

Kino MIMOZA

ul. KILIŃSKIEGO 178.

היינט און פאלגענדע טעג !!!

גרויסער סופערפילם פון דער פראד. „Columbia Pictures"

אונטערוואסער־שיפעל S. 44

דראמע פון מעכטיגע געפיהלען און קאנפליקטען.

אין די הויפט־ראלען:

DOROTA REVIER i JACK HOLT.

אויפפאדערונג.

דערמיט פאדער איך אויף די פירמע

שווארצבארד, פיעטריקאווער 35

אז זי זאל אין משך פון 48 שעה אויספיהרען דעם פסק־דין, וואס איך בע־זיץ פון די מורה־הוראות ר' משה מנדם כעגאל, ר' לייביש רא־זענבערג און ר' משה דאמב, אין געגענפאל נעהם איך ארויף פון מיר די גאנצע פעראנטווארטליכקייט פאר די ווייטערדיגע פאלגען.

מיט אכטונג יעקב נאלדמאן, נארוטאוויטשא 29.

דאס רעכטס־קאנסולענטען־ביורא

פון געוועזענעם לאנג־יעהרינען רוטי־

:—: נירטען געריכטס־סעקרעטאר :—:

ב. מאז, פיעטריקאווער 10

ערלעדיגט און שרייבט אלערליי ביטעס און קלא־געס, קלויזולעס און זאבעזפיעטשעניעס אין אלע שטעט פון פוילען, ווי אויך

שטייער־אנגעלעגנהייטען.

א גוטער ספעציאליסט אין מיליטער־ענינים

B. MANN, Piotrkowska 10

א שטוב

צו פערדינגען מיט אלע וויגאדעס, ביי קאלינסקי פולנאצנא 10. 9966

א גוט איינגעפירט

געוועלב

פרייזווירדיג פאר 700 זל. איבערצוגעבען. צו ער־פאהרען ביי לעווין, פאביאניצקא 18 פון 12-8 בייטאג (גייערס מארק).

בחצי חנם!! מחזורים

ווילנער סקלאד ספרים | **פערטרעטער פון קאלאמייער טליתים**

א. מ. גרובשטיין

זוסכאדניא 54, פראנט 1־טער שטאק.

צו בעקומען ש"ס, טורים, רמב"ם, חומשים, פסוקים, מדרשים, משניות, **מחזורים** און מחזורים מיט פוילישער איבערזעצונג, סידורים. ספעציעלער אויס־וואהל סידורים פאר כלה־מתנות. **ט"יתים קא־לאמייער**, טערקישע און פיינע זיידענע, אויך טליתים קטנים, ציצית, זיידענע גארטלען, קאפלען, אויך א גרויסער סארטימענט פון פערשידענע ספרים

25 פראצענט ביליגער ווי איבעראל!

א. מ. גרובשטיין, זוסכאדניא 54 פראנט 1 שטאק

צאהן־ארצט

St. Gelberg

וואוינט יעצט

14 Zawadzka 14

נעמט אן פון 2 - 10 און פון 7 - 4

כעמיש־באקטעריאלאגישע לאבאראטאריע

מאגיסטער נ. שאץ

פעטריקאווער 37, 2. שט., פראנט.

אנאליזען פון קאל, אורין, לייכען א. א. וו. אורין־אנאליז - 4 זל.

שפארט געלד!

די גוט בעקאנטע און לאנג עקזיסטירענדע פראצעוניע פון קראוואטען און בינדעס, עמפפעהלט צו די קומענדע ימים־טובים א רייכען אויסוואהל פון פערשיעדענע בינדעס, קרא־וואטען און שלייפען.

בעמערקונג: ס ווערען אויך איבערגעארבייט פון אלטע בינדעס אויף נייע בינדעס און שלייפען ווי אויך פון נייע שטאפען, צו זעהר ביליגע פרייזען.

הערשקאוויטש, וואלבארסקא 31.

אין הויף לינקס א. 2־טן שטאק.

תקעו בחודש שופר בכסה ליום חגנו כי חוק לישראל הוא משפט!!!

זאלסטו גלייך קומען צו לויפען אין ביוראָ

17 **פיעטריקאווער** 17

52 **זאכאדניא** 52

טעלעפאן 48-79

וויאזוי עס ווערט געוויסענהאפט ערלעדיגט און געשריבען אלערליי ביטעס, קלאוזולעס, זאבעזפיעטשעניעס אויף אלע שטעט אין פוילען, אפעלאציעט, אדוואלאציעס, אלערליי ספראוועס קארנע און ציווילע וועגען **דירות** אין **אורזשאנד ראזיעמטשי** ספעציאליסט פון **שותפות**־אקטען.

מיט אכטונג

י. מאנעלא, פעטריקאווער 17

רעכטס־קאנסולענט

מאשין־לעכער

ווערן אנגענומען אויספוצע ביי

ג. נאראשן זגעלזשא 29

Dr. Różaner

ספעציאליסט פאר

הויט, ווענערישע קראנקהייטען און מענער שוועכע

Dzielna (Narutowicza) 9 tel. 28-98

נעמט אן פון 8–10 פריה און פון 5–8 אווענד.

ווארטע־זאל פאר פרויען.

Dr. A MAZUR

ספעציאליסט פאר האלז־, נאז־ און אויערן־קראנקה.

65 זוסכאדניא 65, טעלעפאן 10-66.

נעהמט אן פון 12.30 ביז 1.30 נאכמיטאג און פון 4 ביז 6 אין אווענד.

Dr. med. NIEWIAŻSKI

ספעציאליסט פאר סיפיליס, טריפער און הויט־קראנקה. בעהאנדלונג פון מענער־שוועכע.

אנדזשעיא 5, טעל. 59-40

נעמט אן פון 8–2 נאכמ. און פון 5–9 אווענד.

בעזונדערער ווארטע־זאל פאר פרויען.

לעטשניצע פון דאקטוירים ספעציאליסטען

און ערצטליך־דענטיסטישער קאבינעט

זגיערסקא 17 טעל. 16-33.

ד"ר ראקאווסקי נאז האלז, אויערן קר.	10—11 2—3 7—6
ד"ר רוזשאנער הויט און געשלעכט קר.	10—11 1—3
ד"ר גאלדשטיין־ אויגען־קראנקהייטען פאלאק	1—2 7—8
ד"ר יוסטמאן נערווען קראנקהייטען	12—2 חוץ זונ.
ד"ר ראזענצווייג קינדער־קראנקהייטען	10-12 4-5
ד"ר פאפיערני פרויען און געבורטס־הילף	11½-1 5-6
ד"ר קאנטאר בירורגישע־קראנק.	4½-5½ זונ. 1—2
ד"ר היינבערג אינ. הארץ לונגען	12—1, 6½—7½
ד"ר סטופעל רענטגען	12—2, 4—6
א. גראדזענטשיק צאהן־ארצט	3—7
נ. ראזעס צאהן־ארצט	3—5

און־טוגרהטלונג, בעליכטונגען, קווארצן, טאסטן אא.וו. בפ דער לעטשניצע איז געעפענט געווארן

א רענטגען־אינסטיטוט

הוילונג פון הויט קראנקהייטען טון קאפ (פארך) מיט רענטגענשטראלען. פאר בעשטראלונג און דורכלייכטונגען, קווארץ־לאמפע, דיאטערמיע, עלעקטריזאציע, אלע מעגליכע אנאליזען. א קודם פאר שטאמלער. אימפונגען געגען שארלאך (שקארלאטין) פון 4—5 נאכמ.

די לעטשניצע איז אויך אפען זונטאג

וויזיט אין דער שטאט.

ערצט.־קאסמעטיש. גאבינעט

פרל. מארקוס נעהמט אן פון 5–7 אווענד

לעטשניצע פון דאקטוירים ספעציאליסטען

און דענטיסטישער קאבינעט.

נושענשינער 11, טעלעפאן 37-63

אפען פון 9 פריה ביז 7 אווענד.

ד"ר אימיך נאז, האלז, אויערן קר	3½—4½
ד"ר קערשנער קינדער־קראנקה.	9-11 3-4½
ד"ר שיפמאן אינערליכע קראנקהייטען	12—2
ד"ר לוביטש הויט און געשלעכטס־קר.	12½—1½
ד"ר שטירנפעלד נערווען און גייסטיגע קר.	1—2
ד"ר גאלדבלאט אויגען־קראנקה.	12½—1½
ד"ר חיים כירורגישע קראנקהייטען	2—3
ד"ר שמערלאווסקי פרויען־און געבורטס־הילף	4½—5½

פוסטע־טעראפיע, שפראך־שטערונגען הי שטאמלען א.א. הי פאקען־שטעלן, קינסטליכע בערג־זון־באשטראהל. אייג־שפריצונגען, מאסאזשען, עלעקטריזאציע, אפערא־ציעס פערלאנג חיזיטען אין שטאט. אין לאבאראטאריום הערגן אנגענומען אלע ארט אנאליזען, אויך פלעגמא און בלוט

אימפונגען געגען שקארלאטין.

ביי דער לעטשניצע איז געעפענט געווארן

א רענטגען־אינסטיטוט.

ד"ר לאזשינסקי מטאר־אפלספא

צאהן־ארצט 10—1 3—6

קינסטליכע צייהן, קראנען, פאטמען א. א. וו.

די לעטשניצע איז אויך טעמי זונטאג

אינאָסען־פרייז — פארץ ... 18 גר. ... 24 גר. ... 8 ... 4 ... 40 ... 60 ... 8 ... 12 ... 10 ... 100 ... 50 ...

Za Wydawnictwo „Najer Folksblat" Spółdz. z odpowiedz. udziałami Ch. J. Brzustowski i D. Silberberg. Czcionkami i drukiem „Najer Folksblat" Piotrkowska 81.

Redaktor odpowiedzialny Ch. Kaufman.